

S. PETRUS DAMIANUS.

75. Ecce Deus vocat, et non audis? promittit, et contemnis? thesaurizas tibi iram in Dei ire. *Serm. 56, de S. Martino.*

BEAT. MAURITIIUS ABB. CLUNIAE.

76. Felix tu, si tamen perstiteris, quem Pater trahit, quem Filius suscipit, cui Spiritus Dei inspirat. *Prosec.*

77. Festina igitur, veni ad invitentem te Salvatorem tuum, audi salvatricem vocem ejus, qua tibi loquitur. *Lib. 5, epist. 6, ad Humbert. archidiacon.*

PHILO JUD.

78. Quo devenisti o anima? pro qualibus bonis qualia eligesti mala? a Deo vocata es, ut heres virtutis particeps, vertis te ad vitium. *Lib. 2 legis Allegor.*

S. PROSPER.

79. Nisi ipso vocante, docente, salvante nemo venit, nemo eruditur, nemo salvatur. *Epist. ad Rufin., cap. 4.*

80. Gratia nihil ei, quem vocat, confert, nisi oculus in eo aperuerit voluntatis. *Lib. 2, de Vocat. gent., cap. 27.*

81. Vocati qui veniunt, Dei auxilio diriguntur: qui non veniunt, sua pertinacia recluduntur. *Ibid., cap. 28.*

RICHARD. A S. VICTORE.

82. Vocanti Domino appropinquat, qui dignis poenitentiae fructibus Deum de die in diem placat. *Part. 1, de potest. ligandi et solvendi, cap. 17.*

83. Qui exteriora diligunt, qui sola terrena cogitant, vocem Dei audire nequeunt. *Part. 2, super Psalm. xxv.*

SALVIANUS.

84. Ille nos beneficiis vocat ad probitatem, nos ruimus in improbitatem; ille beneficiis suis provocat ad compunctionem, nos ruimus in dissolutionem; vocat ille ad castitatem, et nos ruimus in impuritatem. *Lib. 6, de Gubern. Dei.*

85. Nihil a nobis Deus onerosum, nil grave exigit, cum nos vocat: non enim nos ad aratra, aut ad ligones vocat, non ad sciendos terras, neque ad vineas pastinandas. *Prosec.*

86. Non ergo nos ad laborem vocat Dominus, sed ad refectionem: vocat ad castitatem, humilitatem, sobrietatem, misericordiam, sanctitatem, quae utique omnia non onerant, sed ornant. *Ibid., lib. 7.*

THEOPHYLACTUS.

87. (Nullus potest venire ad me, nisi Pater traxerit eum.) Hoc autem dicit, non ut libertatem tollat arbitrii, sed ut ostendat, quod multa habeat opus cooperatione a Deo is, qui crediturus est. *Super Joan., cap. 6.*

S. THOMAS AQUINAS.

88. Vocatio refertur ad auxilium Dei, interius moventis et excitantis mentem. *1, 2, quæst. 113, art. 1.*

89. Non est laudabile, sed magis vituperabile, post vocationem interiore, vel exteriori, vel verbo, vel scripturis, factum disserere, et quasi in

dubiis consilium querere. *Contra retrahentes ab ingressu Relig., cap. 9.*

90. Virtutem Spiritus sancti vel ignorat, vel ei resistere nititur, qui a Spiritu sancto motum vocationis diuturnitate consilii detineri contendit. *Ibid.*

91. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad opitandum, vel fabulandum. *Lib. 1, de Imit. Chr., cap. 17, sect. 3.*

92. Felix hora, quando Jesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus. *Ibid., lib. 2, cap. 8.*

93. Quam felix eris, si internæ Dei vocationi sine mora gratulanter occurreris. *De fidei dispensat., cap. 3.*

94. Omnem hominem Deus, non solum ad libertatem vocavit, sed etiam in summa verum dignitate constituit. *Homil. 3, de Arctavita.*

SENTIENTIE PAGANORUM.

95. Relinquens quæ possides, sequere verbum Dei. *Sent. 125.*

Vide etiam tit. *Conversionis dilatio, sent. 18; Liberum arbitrium, sent. 127; Obvitiatio, sent. 14; Patientia Dei, sent. 45.*

VOLUNTAS IN GENERE.

Etymologia. Voluntas dicta est a volatu; quoniam animus quo vult nimia velocitate transfertur. *Super Psalm. xiii, vers. 2.*

Definitio. Quid est voluntas? voluntas est intelligentis, et rationalis substantiæ appetitus ad id, quod animum suaviter afficit. *De Definit.,*

Voluntas est in natura intellectuali et rationali appetitio ejus, quod gratum est et iucundum. *In Libro via ducis, cap. 2, de Voluntate.*

Voluntas est animi motus cogente nullo ad aliquid vel non amittendum, vel adipiscendum. *Lib. 1 Retract., cap. 15.*

Voluntas est, qua et peccatur, et recte vivitur. *Lib. 1 Retract., cap. 9.*

Voluntas est rationalis et vitalis appetitus ex iis, dumtaxat quæ naturalia sunt, pendens. *Lib. 2, de Fide Orthodox., cap. 22.*

Voluntas est rei cuiuspiam rationalis appetitio, atque cupiditas. *Ibid.*

Voluntas est rationalis et naturalis, atque a libera potestate manans appetitio. *Ibid.*

Voluntas est desiderium cum recta ratione, vel appetentia rationi consentanea. *De Definit.,*

SENTIENTIE PATRUM.

1. Nihil aliquid ditius offertur Deo bona voluntate. *Prosec.*

2. Quippe bona voluntas in anima est origo omnium bonorum, et omnium mater virtutum; quam qui habere incipit, secure habet quicquid ei ad bene vivendum opus est. *De adhaerendo Deo, cap. 11.*

3. Ubi voluntas, ibi merces voluntatis: tibi necessitas, ibi obsequium necessitatis; melior ergo voluntas, quam necessitas. *Lib. 2, epist. 2, ad Simplicianum.*

4. Velle ergo sapientis est, parere et servire insipientis.

5. Sicut velle dicimus eum, qui facit, ut alius velit, ita etiam dicimus eum velle, qui non facit, ut alius velit, sed approbat quod vult. *Lib. 1, Cur Deus, cap. 10.*

6. Sicut est bestiarum nihil velle cum ratione, ita hominum debet esse nihil velle sine ratione. *De Conceptu virginali.*

7. Nemo rectitudinem voluntatis deserit, nisi volendo: si ergo invitus dicitur nolens, nemo deserit illam invitus. *Prosec.*

8. Ligari enim homo potest et invitus; quia nolens potest occidi; velle autem non potest invitus quia non potest velle nolens velle: nam omnis volens, ipsum suum velle vult. *In Dialogo, de Lib. arb., cap. 5.*

9. In homine quandiu ipsa voluntas recta est, nec servit, nec subjecta est cui non debet. *Ibid.*

10. Nulla est justa voluntas, nisi quæ vult quod Deus vult eam velle. *Ibid., cap. 8.*

11. Nihil liberius recta voluntate, cui nulla vis aliena potest auferre rectitudinem. *Ibid., cap. 9.*

12. Voluntas bona est, quæ Dei voluntati subiecta est; et tunc Dei voluntati subiecta est, quando id vult, quod Deus vult illam velle debere. *De similitud., cap. 158.*

13. Tunc justa sive recta voluntas dicitur, quando id quod Deus vult eam velle debere, amplectitur. *Ibid.*

14. Non semper velle debemus quod Deus vult, sed hoc velle debemus quod Deus vult nos velle debere. *Ibid., cap. 159.*

15. Mala arbor est mala voluntas: cuius radix cupiditas, truncus obstinatio, rami perversa opera, folia verba ventosa, fructus mors æterna. *Serm. Dom. 8 post Trinit.*

16. Quid tam inimicum bonæ voluntati est, quam libido? *Lib. 1, de Lib. arbit., cap. 13.*

17. Nemo vult aliquid nolens. *Ibid., lib. 2, cap. 14.*

18. Voluntas aversa ab incommutabili et communi bono, convertitur ad proprium, aut ad exterius, aut ad inferius. *Prosec.*

19. Ad proprium convertitur, cum sua potestatis vult esse: ad exterius, cum aliorum propria vel quæcunque ad se non pertinent, cognoscere studet: ad inferius, cum voluptatem corporis diligit. *Lib. 2, de Lib. arbit., cap. 19.*

20. Improbæ voluntatis, malorum omnium causa est. *Lib. 3, de Lib. arbit., cap. 17.*

21. Velle quod non debeat, idem ipsum misericordium est. *Epist. 121, ad Proban., cap. 5.*

22. Voluntas ut plena sit, oportet ut sana sit: erit autem sana, si medicum non refugiat. *Epist. 204, ad Armentar.*

23. Voluntas bona misericorditer impenditur, ut mala voluntas homini dirigatur. *Epist. 205, ad Donat.*

24. Nesciens sibi vult male, dum non non potat sibi obesse quod vult: sed tamen male sibi vult, quando id vult quod obsit sibi. *Lib. 14, de Trinit., cap. 14.*

25. Voluntas cuiusque totam intelligentiam, totamque memoriam capit, dum toto utitur quod intelligit et meminit. *Ibid., lib. 10, cap. 11.*

26. Nihil tam in nostra potestate, quam ipsa voluntas est. *Lib. 3, de Lib. Arbit., cap. 8.*

27. Malorum omnium causa, improba voluntas est. *Ibid., cap. 17.*

28. Voluntas non est nisi in bonis; nam in malis flagitiosisque factis cupiditas proprie dicitur, non voluntas. *De Serm. Domini in monte, lib. 2.*

29. Cum se voluntas relicto superiore ad inferiora convertit, efficitur mala: non quia malum est, quo se convertit, sed quia perversa est ipsa conversio. *Lib. 12, de Civit. Dei, cap. 6.*

30. Nemo querat efficientem causam malæ voluntatis, non enim est efficiens, sed deficiens: quia nec illa effectio est, sed defectio. *Ibid., cap. 7.*

31. Bellum gravius et amarum cogitari non potest, quam ubi voluntas sic adversa, est passioni, et passio voluntati, ut nullius earum victoria tales inimicitie fiantur, et ubi sic confligit cum ipsa natura corporis vis doloris, ut neutrum alteri cedat. *Ibid., lib. 19, cap. 28.*

32. Recta voluntas est bonus amor, et voluntas perversa malus amor. *Ibid., lib. 14, cap. 7.*

33. Vacare non potest voluntas bona. *Super Psalm. xxxvi, conc. 2, vers. 22.*

34. Tu nihil aliud vis, quam ut tibi bene sit: nam in eo quod amas, vis ut bene tibi sit; et in eo quod times, non vis ut male tibi sit. *Prosec.*

35. Bonum est quod vis, sed tolera quod non vis, ut assequaris quod vis. *Super Psalm. lxxxii, vers. 17.*

36. Sic homo ab humanis in divina dirigitur,

cum voluntati humane, voluntas divina præponitur. Tract. 53, super *Evang. Joan.*, de cap. xii.

37. Nihil diutius bona voluntate Deo offertur. *Prose.*

38. Bona voluntas Deum ad nos deducit, et nos in eum dirigit.

39. Per bonam voluntatem Deum diligimus, Deum eligimus, ad Deum currimus, ad Deum pervenimus, et possidemus.

40. Per bonam voluntatem ad Dei similitudinem reformamur, et ei similes efficiuntur.

41. Ita amabilis est Deo bona voluntas, ut ipse in corde habitare non velit, in quo bona voluntas non fuerit.

42. Bona voluntas Dei summæ majestatis Trinitatem ad se inclinat: sapientia namque ad cognitionem veritatis illam illuminat, caritas ad desiderium bonitatis inflammat, Paternitas in ea custodit quod creavit non pereat. In *Manuali*, cap. 25.

43. Voluntas prona faciendi, reputatur pro opere facti. *De honest. mulier.*, cap. 5.

44. Totum habet, qui bonam voluntatem habet: ipsa est quæ potest sufficere, si cætera non sint. Si autem sola desit, nihil prodest quidquam habitum fuerit: sola sufficit, si adsit. *Homil. 8, Es quinquaginta Homil.*

45. Hostis interior est mala voluntas. Habet in *Decret. Gratiani*, part. 2, causa 23, quest. 2, can. *Paratus*.

46. In voluntate nostra est constitutum, ut fruamur vel careamus vero bono. Quid enim tam in voluntate, quam ipsa voluntas sita est? *Lib. 1, de Lib. arbit.*, cap. 12.

47. Dum volumus, si ipsa voluntas deest nobis non utique volumus: quod si fieri non potest, ut dum volumus, non velimus adest utique voluntas voluntibus. *Prose.*

48. Nec aliud quidquam est in potestate, nisi quod voluntibus adest: voluntas igitur nostra nec voluntas esset, nisi esset in nostra potestate. *Ibid.*, lib. 3, cap. 3.

49. Diabolus perversa voluntate ex bono Angelo diabolus factus est. *Lib. 7 Conf.*, cap. 3.

50. Cujus voluntas superat omnia, nulla ex parte quidquam sentit invitus. *Lib. 2, de Gen. ad Lit.*, cap. 29.

51. Voluntas tanto est liberior, quanto sanior: tanto autem sanior, quanto divinas misericordias, gratæque, subiectior. *Epist. 89, quæst. 2.*

52. Sicut voluntati Dei tribuitur humana natura nullo dubitante laudanda, sic hominis voluntati culpa tribuitur nullo recusante damnanda. *Epist. 105.*

53. Qui nequiter vult vivere, tanto miserius esse convincitur, quanto facilius mala ejus voluntas impletur. *Epist. 121, cap. 5.*

54. Sanata voluntas potest, quod infirma non potest. *Epist. 144.*

55. Mala voluntas efficiens est operis mali, male autem voluntatis efficiens est nihil. *Lib. 12, de Civit. Dei*, cap. 6.

56. Lætitia deserti boni in peccato, testis est voluntatis male. *Ibid.*, lib. 19, cap. 13.

57. Nisi injustus voluntatem mutaverit, bonum operari non potest. *Contra Adimant.*, cap. 26.

58. Tam nobis cognita est voluntas nostra, quam vita. *De duob. animab.*, cap. 10.

59. Non nisi voluntate peccatur. Nobis autem voluntas nostra notissima est: neque enim scire me velle, si quid sit voluntas ipsa nescire. *Ibid.*

60. In potestate est quod in voluntate esse non debet. *De fide contra Manich.*, cap. 9.

61. Sive iniquitas, sive in justitia; nisi esset in voluntate, non esset in potestate. *Lib. 22, contra Faust.*, cap. 78.

62. Væ voluntati male, si mala est, Pax bonæ voluntati, si bona est: sive autem mala sit, sive bona sit, voluntas est: bonam voluntatem sequitur corona, malam sequitur pena. *Lib. 2, de Actis cum Felice*, cap. 12.

63. Voluntas nostra, etiam cum bona est, quantum valet, quantas vires habeat, quibus tentationibus cedat, si nos non fallimus, nescimus. *Lib. 4, de Anima et orig.*, cap. 7.

64. Illi sunt in pace Christi, qui sunt bonæ voluntatis. Porro sicut in benevolentia, bona voluntas: sic in malevolentia, mala voluntas est. *Lib. 4, de Baptismo contra Donat.*, cap. 7.

65. Voluntas quæ libera est in malis, quia delectatur malis; ideo libera in bonis non est, quia liberata non est. *Lib. 1, ad Bonif.*, cap. 3.

66. Bona voluntas, quæ se abstrahit a peccato, fidelis est. *Ibid.*

67. Non potest captiva voluntas nisi Dei gratia respirare in salubrem libertatem. *Ibid.*, lib. 4, cap. 3.

68. Velle et nolle, propriæ voluntatis est. *De grat. et Lib. arb.*, cap. 3.

69. Nec opera bona voluntas mala, nec mala opera facit voluntas bona. *Lib. 1 contra Julian.*, cap. 8.

70. Sicut voluntas mala ipsa est origo peccati, id est, a voluntate mala peccatum exortum est, et peccati origo voluntas mala est: ita nisi voluntas mala, non est cujusquam ulla origo peccati. *Ibid.*, lib. 3, cap. 5.

71. Voluntas sancta justitiam sancta cogitatio-

ne concepit. *Lib. 1 Oper. imperf. contra Julian.*, cap. 78.

72. Voluntas non implet quod agit, nisi divinitus adjuvetur. *De perfect. Justit.*, cap. 19.

73. Ut peccata vitentur non fit, nisi voluntas adsit: tamen ut fiat, voluntas sola non sufficit. *De Nat. et grat.*, cap. 18.

74. Voluntatem malam nullam præcessit malum. *Lib. 2, de Nuptiis*, cap. 23.

75. Homo fit beatus vel miser suæ voluntatis affectu, quæ omnium factorum, meritorumque mensura est. *Epist. 49, quæst. 4.*

76. Voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit necessitas. *Epist. 77, ad Hugonem de S. Victore.*

77. Quid prodest ei velle, et scire quæque disponere prout necesse est, si quod scit et vult, non potest? *Lib. 4, de Consid. ad Eugen. Pap.*

78. Quid tam penale quam semper velle quod nunquam erit, et semper nolle quod nunquam non erit? *Ibid.*, lib. 5.

79. Bona voluntas in animo, est origo omnium bonorum, et omnium mater virtutum: e converso mala voluntas est origo omnium malorum, et vitiorum. *De vita sola.*

80. Voluntas in eis quæ ad Deum sunt, cum vult quod potest, laudanda est: cum vult quod non potest et plusquam potest, regenda est: cum non vult quod potest, excitanda est et provocanda. *Prose.*

81. Voluntas sæpe, si non frenatur, impetum facit et agitur in præceps: sæpe, si non excitatur, dormit et tardat, et obliviscitur quo tendebat, et facile declinat. *Ibid.*

82. Vis quod non vis, et non vis quod vis, a tempore condemnaberis. Nolenda vis, volenda non vis. *De Inter. domo*, cap. 24.

83. Sola voluntas est, quæ totius operis ornat effectum: sine qua etiam nec bene aliquid agitur, etiam si bonum esse videatur. *Serm. de virtute obedient.*

84. Velle et non posse est miserum, nolle et posse est iniquum, velle et posse est felicissimum. *Super Psalm. cxxxix.*

85. Continue pace gaudet, qui voluntatem suam voluntati divinæ conformare studet. *Tit. 7 Diocet.*, cap. 76.

86. Voluntas quandoque sine opere sufficit ad meritum, ubi facultas et opportunitas operis non subest. *Lib. 2, de Profectu Relig.*, cap. 23.

87. Mala voluntas suo merito gratiam charitatis, aut accipit, aut amittit. *Lib. 1, de Verit. prædest.*

88. Non sufficit sola voluntas hominis, si non sit etiam misericordia Dei: nec sufficit misericor-

Dei, si non sit voluntas hominis. *Super illud Rom. ix: Non est volentis, etc.*

89. Voluntas ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Deus optuletur. *Ibid.*, cap. 10.

90. Voluntas uniuscujusque, arbor bona vel mala est: et sicut arbor radicatur in terra, sic voluntas in anima. *Super illud Math. vii: Non potest arbor bona, etc.*

91. Non sufficit bene velle, nisi sequatur et facere. *Super septem Psalm. Penit.*, super *Psalm. vii, vers. 6.*

92. Solum vulneris, et bonum hoc coeleste emptum erit. *Orat. 3, de S. Lavacro.*

93. Apud Deum, cui nota sunt omnia, etiam antequam fiant, voluntas perfecta faciendi reputatur pro opere facti. *Epist. 1, ad Demetriad.*

94. Voluntas infructuosa est, habentibus eam sine facto. *Super II, ad Cor.*, cap. viii: *Non factus propefacte.*

95. Inmoderata est omnis susceptarum voluntatum pertinacia, ubi non rationi voluntas subijcitur. *Lib. 10, de Trin.*

96. Voluntas semper apud Deum solet magis, quam necessitas coronari. *Lib. 7 Cenob. inst.*, cap. 22.

97. Sicut peccatum sine voluntate opus non facit, ita justitia ex opere non consummatur, nisi voluntas affuerit. *Hom. 52, super Math. Oper. imperf.*

98. Voluntas sine opere frequenter peccat. *Ibid.*

99. Si voluntas necessitati consentiat, non solum non concepsit, sed etiam abstinet se ab omni re mala, nihilque faciat, neque loquatur, neque cogitet quod displiceat Deo. *Ibid.*, hom. 52.

100. Prava voluntas radix est malorum. *Homil. 17, super I Cor.*

101. Velle et non velle, animæ est. *Super Epist. ad Galatas*, cap. v.

102. Voluntatis bonæ sic suaves sunt apud Deum, quemadmodum odoriferi flores. *Homil. 39, super Math. oper. imperf.*

103. Voluntas aut remuneratur pro bono, aut condemnatur pro malo: opera autem testimonium sunt veritatis. *Ibid.*, homil. 46.

104. Ubi voluntas parata est, nihil est quod obstet. *Lib. 3 Parall.*, cap. 26.

105. Victima Dei est bona voluntas. *Ibid.*

106. Voluntas libera potestate appellit, vult, querit, considerat, deliberat, judicat, afficitur, eligit. *Lib. 2, de fide Orthod.*, cap. 22.

107. Voluntas ab omni inordinata affectione purganda est, ut nihil velit, nisi quod recta ratio volendum suggerit; nihil reprobet, nisi

GLOSS. INT.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR. NAZ.

S. GREGOR. NAZ.

S. HIERON.

S. HILARIUS

JOAN. CASS.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. JOAN. DAM.

JOAN. TRITH.

quod illa secundum veritatis iudicium sibi imputat. Part. 1, de Regione claustr., tract. 2, reg. 2, art. 3.

408. Infirmatur voluntas, quae differtur. Epist. 10, ad Nicol. presbyt.

S. ISIDORUS
HISPAL.

409. Malignam tuam hominum voluntas nequam potest impleri, nisi Deus dederit potestatem. Lib. 3, de Sum. bono, cap. 57, sent. 4.

S. LAURENT.
JUSTIN.

410. Voluntati nec leges imperant, nec principes dominantur. De ligno vite, tract. 6, de Obediencia, cap. 4.

411. Quid deformis in universitate natura esse deprehenditur, quam hominis mali inordinata voluntas, quae nec iudicium timet, nec Dei iustitiam reueretur? Prosecc.

412. Haec Dei mandata negligit, et innumera Redemptoris beneficia parvipendit.

413. Non temporalem, non aeternam mediatore evadere potant et horret quicquid pium, quidquid honestum est.

414. Haec omni bellua saevior, omni que serpente venenosior invenitur.

415. Cum deterius labitur, cum horribilius delinquit, securior stat. De discipul. monast. conversat., cap. 6.

S. LEO I.

416. Pessimus animalis cibus est, velle quod non licet. Serm. 9, de Jejun. septuagesimae mensis.

LEDOVICUS
BLOSIS.

417. Tantus thesaurus est bona voluntas, ut totus mundus ei equiparari non possit. In Canon. vite spirit., cap. 33.

BEAT. MAURITII
ABB. CLENTIAC.

418. Nihil tantum Deo placet, nihil tantum diabolo displicet, nisi bona voluntas. Lib. 5, epist. 6, ad Humbert. archidiacon.

THOMAS A
KEMPIS.

419. Tua voluntas mea sit, et mea voluntas tuam semper sequatur, et optime ei concordet. Prosecc.

420. Sit mihi unum velle et nolle tecum, nec aliud posse velle, nisi quod tu vis et nolis. Lib. 3, de Imit. Chr., cap. 15 sect. 3.

IN VIT.
PATR.

421. Voluntatis hominis murus est aeneus. Lib. 5, libell. 18, de Discret., num. 60.

422. Mala voluntas, diaboli est manubrium. Lib. 7, cap. 25, num. 4.

SENTENTIAE PAGANORUM.

ARISTOTEL.

423. Voluntatis secundum naturam boni est, praeter naturam vero mali; vult natura quidem bonum, praeter naturam vero, et ex mentis quadam eversione, malum. Lib. 2, Ethic. ad Eudomium.

SENECA.

424. Tardo velle, nolentis est. Lib. 2, de Benefic. cap. 5.

425. Voluntatis non lateat, sed aperiat, ut luceat. Ibid., cap. 25.

426. Voluntatis ipsa rectum petens, laudanda est: etiamsi illam alius gradu velociori antecessit. Lib. 5, de Benefic., cap. 2.

427. Neminem mihi dabis, qui sciat quomodo quod vult cooperiri velle. Epist. 37.

428. Si vis eadem semper velle, vera oportet velis. Epist. 65.

429. Ea debes velle, quae et Deus vult. Sent. SIXT. PENT. 426.

Vide etiam tit. Difficultas, sent. 43; Discordia, sent. 25; Gratia, sent. 133; Oblatio, sent. 1, 40; Rectitudo, sent. 43.

VOLUNTAS DEI.

Definitio. Voluntatis Dei non aliud invenitur esse, quam virtus: quidquid autem vult, potest; qui quantum vult, tantum potest, quia non aliud est in illo velle, quam posse. Lib. 4, ad Monimum, cap. 12.

Voluntas Dei est, ut nihil ei, sed ipse omnibus praeponeatur. Super Proo., cap. 11.

Voluntas Dei, Deus est: quia non ipse aliud est, aliud voluntas eius, sed hoc est illi velle, quod ipse est. Lib. 3, de Sum. bono, cap. 8, sent. 5.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Voluntatis Dei irrita esse non potest. Lib. 1, de de Vocal. gent., cap. 5.

2. Non solum Filius voluntatem Patris, sed etiam Pater Filii voluntatem: una igitur est voluntas, quia una voluntas est, ubi una operatio. Lib. 2, de fide ad Gratianum, cap. 3.

3. Voluntatis Dei; mensura rerum est. Lib. 2, Hexam., cap. 2.

4. Voluntatis Dei immobilis est, Super Psalm. xci.

5. Quando vult Christus capitur, quando vult elabitur, quando vult suspenditur, quando vult non tenetur. Lib. 4, super Lucas, cap. iv, in illud: Et eiecerunt illum extra civitatem.

6. Disco Deo esse subjectus, ut non quod ipse vis eligas, sed quod Deo scias esse placiturum. Ibid., lib. 10, cap. xxxi in illud: Non mea voluntas sed tua fiat.

7. Voluntatis hominis temporalis est, voluntatis divinitatis aeterna, non alia voluntas Patris, alia Filii: una enim voluntas, ubi una divinitas. Ibid.

8. Tunc profectus adest, si quod agendum est, cum Dei voluntate agatur. Super Epist. ad Rom. cap. i in illud: Obsecrans si quomodo, etc.

9. Homo timens Deum, voluntatem eius in Scripturis sanctis diligenter inquirat. Lib. 3, de Doctrina christiana, cap. 1.

10. Qui spreverunt voluntatem Dei invitantem, voluntatem Dei sentient vindicantem. Ad artic. sibi falso impositos, respons. 46.

11. Voluntatis Dei est aliquando ut sanus sis, aliquando ut segrotas. Si quando sanus es, dulcis est voluntas Dei; et quando segrotas, amara est

S. FULGEN.

EUCCOLAN.

S. ISIDORUS.

S. AUGUST.

S. AUGUST.

voluntas Dei, non recto corde es: quare? quia non vis voluntatem tuam dirigere ad voluntatem Dei, sed Dei vis curvare ad tuam: illa recta est, sed tu es curvus. Voluntatis tua corrigenda est ad illam, non illa curvanda est ad te, et rectum habebis cor. Super Psalm. xxxv, vers. 14.

42. Sic homo ab humanis in divina dirigitur, cum voluntati humane voluntas divina praeponeatur. Tract. 53, super Evang. Joann., de cap. 12.

43. Facit Deus quidquid bene vult, quidquid iuste vult: quidquid autem male fit, non vult: et nemo resistit omnipotenti, ut non quod vult faciat. Lib. 1, de Symbolo fidei ad Catechum., cap. 1.

44. Non vis bonus implere voluntatem Dei, et de te malo impletur voluntas Dei. Ibid., lib. 4, cap. 1.

45. Voluntatis Dei creatura non est, sed ante creaturam; quia non crearetur aliquid, nisi Creatoris voluntas praecederet. Lib. 11 Conf., cap. 10.

46. Non cogaris invidus ad aliquid; quia voluntas tua non est maior potentia tua. Ibid., lib. 7, cap. 4.

47. Ad ipsam Dei substantiam pertinet voluntas eius. Ibid., lib. 2, cap. 2.

48. Voluntatis Dei extra eius substantiam non est, unde simul et semper vult omnia quae vult. Ibid., lib. 12, cap. 15.

49. Voluntatis Dei omnium quae sunt est causa: sicut enim habet causam voluntas Dei, est aliquid quod antecedit voluntatem Dei, quod nefas est credere. Lib. 1, de Gen. contra Manich., cap. 2.

50. Voluntatis Dei causa est caeli et terrae, et ideo maior est voluntas Dei quam caelum et terra. Ibid.

51. Qui dicit, quare voluit Deus facere caelum et terram? majus aliquid querit quam est voluntas Dei, nihil autem majus inveniri potest. Ibid.

52. Si voluntatem Dei nosse quisquam desiderat, fiat amicus Deo. Ibid.

53. Quando Deus aliquid vult, ideo nos cogimur ut velimus, quia ille vult, cuius voluntatis nec excellentiam fas est recusare, nec omnipotentiam licet evitare. Epist. 65.

54. Omnipotentis voluntatis Dei semper iniuncta est. In Enchiridio, cap. 102.

55. Non voluntate enjuspiam creaturae, voluntatis omnipotentis impeditur effectus. Ibid., cap. 62, cap. 3.

56. Deus quasdam voluntates suas utique bonas, implet per malorum hominum voluntates malas. Ibid., cap. 104.

57. Voluntatis Dei mala esse nunquam potest, quia etiam cum mala irrogat, iusta est: et profecto quia iusta est, mala non est. Ibid., cap. 65.

28. Certa et immutabilis, et efficacissima est voluntas Dei, nihil enim vult quod non possit. Ibid., cap. 95.

29. Homo quia maluit suam facere quam Dei voluntatem, de illo facta est voluntas Dei. Ibid., cap. 17.

30. Dei voluntas est super omnia. Lib. 6, de Gen. ad lit., cap.

31. Dei voluntas rerum necessitas est. Ibid., cap. 15.

32. Voluntatis Dei causa rerum est. Ibid., cap. 18.

33. Dei voluntas non potest sibi esse contraria. Ibid.

34. Equius est ut nos Dei, quam ut ille nostram voluntatem sequatur. De catechis. rus., cap. 14.

35. Qui contradicit Deo, quiescere non potest, hoc est, non invenit quietem; nisi in eius voluntate sine ulla contradictione consentiat. Annot. in Job, cap. 39.

36. In Dei voluntate summa potestas est, qui creatorum spirituum voluntates bonas adjuvat, malas iudicat, omnes ordinat. Lib. 5, de Civit. Dei, cap. 9.

37. Multa quidem sunt a malis contra voluntatem Dei, sed tante est ille sapientia, tantisque virtutibus, ut in eos fines, quos iustus esse praescivit, tendant omnia, quae voluntati eius videntur adversa. Ibid., lib. 22, cap. 1.

38. Seipso homo Dei voluntate contempta, nisi perniciose uti non potest. Ibid., lib. 13, cap. 24.

39. In caelesti Republica, Dei voluntas lex est. Ibid., lib. 2, cap. 19.

40. Gratia Dei amorem nobis divinum inspiravit, et nos suae voluntati subditos fecit. Contra Fortunatum, disput. 2.

41. Faciamus voluntatem Patris, voluntatem Filii, voluntatem Spiritus sancti; quia Trinitatis huius una voluntas. Tract. 22, super Joann.

42. Rectus corde est sequens voluntatem Dei. Ibid., tract. 25.

43. Praepone tuae voluntati voluntatem Dei. Ibid., tract. 52.

44. Quando facimus voluntatem Dei, tunc fit voluntas eius in nobis. Homil. 42, De quinquaginta Domit.

45. Non iniquum est quod Deus vult, aut equum potest esse quod non vult. Ibid., homil. 32, cap. 3.

46. Lex creaturis, voluntas Dei est. Lib. 3, Recognit.

47. Fiat voluntas tua. Non ut Deus faciat quod vult, sed ut nos facere possimus, quod Deus vult. De Orat. Dom., cap. 7.

48. Voluntatis Dei est, quam Christus et fecit et docuit. Ibid.

S. CLEMENTE
PAPA.

S. CYRILLAN.

- S. DOROTH. 49. Quicumque voluerit non dissimulare voluntatem Dei facere, nunquam illum patietur Deus lahi, sed semper eum dirigit in voluntatem suam. *Doctr.* 5.
- S. EDMUND. 50. Voluntas Dei non est aliud, quam nostra sanctificatio. In *Speculo Eccles.*, cap. 2.
- GLOSS. ORD. 51. Placere Deo non poterit, quod non ad normam voluntatis ejus correctum fuerit. *Super Levit.*, cap. 11.
52. Omnes qui adversantur voluntati Dei, demones sunt. *Super Josue*, cap. 11.
53. Cum voluntas hominum consenserit voluntati Dei, tunc omnia que bona sunt periciunt homines. *Super Job*, cap. 11.
- GLOSS. INT. 54. Bona voluntas Dei præcedit nostram, ut vocet ad penitentiam. *Super illud Psalm. v: Bone voluntatis tua.*
- GLOSS. ORD. 55. Christus quando voluit, et de qua voluit matre natus est: et quando voluit, et quomodo voluit mortuus est: et quando voluit, et quomodo voluit resurrexit et ascendit ad cælum. *Super Prov.*, cap. 31.
56. Voluntas Dei in terris sicut in cælo, spiritu consilii regitur. *Super Math.*, cap. vi, in illud: *Fiat voluntas tua*, etc.
57. Voluntas Dei semper sit; sed oramus ut libertas nostri arbitrii societetur per gratiam sue voluntati. *Ibid.*
58. Voluntas Dei dicitur, sive ipsa qua vult, que in Deo est: sive illud quod vult. *Super Epist. ad Rom.*, xii, in illud: *Que sit voluntas Dei.*
59. Exurgamus obediendo divinæ voluntati; tunc enim Deus nobis surgit, cum nos ei surgimus. *Super illud Psalm. iii: Exurge, Domine*, etc.
- S. GREGOR. MAGNUS. 60. Quod sine voluntate Dei agitur, voluntati Dei contrarium non est: quia dum in bonum usum mala facta vertuntur, ejus consilio militant, etiam que ejus consilio repugnant. *Lib. 6. Moral.*, cap. 12.
- S. GREGOR. NAZ. 61. Velle Dei, opus est perfectum. *Orat. 8, ob Patrem episc.*
- S. GREGOR. NYSS. 62. Voluntas Dei salus hominum est. *Orat. 4, de orat. Domin.*
- S. HIERON. 63. Si vere Christum diligimus, nihil magis velle, nihil omnino debemus agere, quam quod illum velle cognoscimus. *Epist. 14, ad Celsantium.*
- HUGO A S. VICTORE. 64. Multi voluntatem Dei peragunt, unde mutare contendunt, et consilio ejus resistentes obsequantur: quia hoc ejus dispositioni militat, quod per humanum studium resultat. In *Summa sent.*, tract. 1, cap. 13.
65. Deus vult esse malum, et in eo non nisi bonum vult: quia bonum est malum esse; et non

- vult ipsum malum, quia bonum non est ipsum malum, sed vult bonum tantum. *Lib. de Saram.*, part. 4, cap. 13.
66. Voluntatem Dei non facere, laqueus diaboli est. *Homil. 6, super II Timoth.*
67. Jubente Deo, voluntati ejus parent et cedunt omnia. *Homil. 2, super Gen.*
68. Duplex est in Deo voluntas. Prima et secunda. Prima, qua eos perire non vult, qui peccant; secunda vero, qua perduntur, qui mali facti sunt. *Serm. 1, super Epist. ad Ephes.*
69. Quod fit juxta Dei voluntatem, quamvis videatur improbum esse; tamen omnino Deo gratum est et acceptum. *Prose.*
70. Quod autem fit præter Dei voluntatem, ac secus quam ille vult fieri, quamquam æstimatur acceptum Deo, tamen est omnium pessimum et iniquissimum. *Orat. 1, advers. Judæos.*
71. Quicumque voluntatem Christi addiscere vult, suam prius voluntatem studiosè mortificare debet. *Grad. 26.*
72. Mira dispensatione sæpe voluntatem suam a nobis abscondi Deus vult: sciens quod si hæc didicissemus, non illi obtemperaremus, pluraque vulnera susciperemus. *Ibid.*
73. Violentia Deo non inest, sed bona voluntas a nobis ipsi adest. *Lib. 3 Parall.*, cap. 100.
74. Nihil in Christo quidquam coactum consideratur, sed omnia voluntaria: volens enim fame, volens siti, volens metu, volens morte affectus est. *Lib. 3, de Fide orthod.*, cap. 20.
75. Voluntas divina rerum omnium est præpotens. *De duobus Christi voluntat.*
76. Principari debet in omnibus, et dominari voluntas Dei. *Lib. 2, Advers. hæres.*, cap. 65.
77. Qui voluntatem Dei sequitur, qui divinam legem observat, Deo charus est. *De Ira Dei*, cap. 7.
78. Nihil melius postulare, nullamque præstantiorem orationem fundere potes coram Deo, quam ut petas fieri voluntatem ejus. In *Speculo spiritus*, cap. 9.
79. Nulla voluntas potentior est Dei voluntate, contra quam cum aliquid fieri sinit, misericordiam suam justitiamque demonstrat. *Prose.*
80. Sicut enim vult, ut homo non peccet: ita vult peccanti parcere, ut revertatur et vivat: ita etiam vult in peccatis perseverantem punire, ut justitiam potentiam contumax non evadat.
81. Ac sic quidquid elegeris, o homo, non deerit, Domino, unde tuam de te compleat voluntatem. *Super Psalm. cx, vers. 2.*
82. Nihil partitur inquietum, in quo nihil est a Dei voluntate diversum. *Super Psalm. cxxvii, vers. 3.*

S. JOHANNES CHRYSOSTOMUS.

S. JOHANNES DAMASCENUS.

S. JOHANNES DAMASCENUS.

S. BERNARDUS.

S. PROSPERUS.

83. Voluntas Dei est prima et summa causa omnium corporalium, spiritualiumque motionum. *Apud D. August.*
- SALVIANUS. 84. Fieri voluntatem nostram a Deo cupimus, cum Dei voluntatem nos facere nolumus. *Prose.*
85. Voluntas ut voluntati nostre Deus jugiter pareat cum omnes nos voluntati ejus jugiter repugnemus. *Lib. 5, de Gubern. Dei.*
- S. THEODOR. 86. A Dei voluntate dependet mens hominum. *Lib. 4, super Epist. ad Rom.*, cap. ix.
- THOMAS A KEMPIS. 87. Non potest esse nisi bonum quidquid de me feceris. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus; et si me vis esse in luce, sis benedictus: si me dignaris consolari, sis benedictus; et si me vis tribulari, sis æque semper benedictus. *Lib. 3, de Imit. Chr.*, cap. 17, sect. 1 et 2.
- CERANUS IV PAPA. 88. Voluntas Dei est bona, beneplacens et perfecta: bona in se, placens in affectibus, beneplacens prolificentibus, et perfecta perfectis, et nihil amplius querentibus. *Super Psalm. l, vers. 19.*
- SENTENTIA PAGANORUM.
- SENECA. 89. Voluntas divina, hominis ore enuntiata, est oraculum. *Lib. 1, Controvers.*
- TRIMEGISTUS. 90. Voluntas Dei, ipsa summa est perfectio: ut pote cum voluisse et perfecisse eodemque temporis puncto compleat. *De volunt. divina*, cui titulus *Asclepius*, cap. 4.
91. Voluntas Dei est bonitas omnis, hæc eadem bonitas omnium rerum est ex divinitate ejus. *Ibid.*, cap. 8.
92. Voluntas Dei caret initio, que eadem est, et ubique est sempiterna. *Ibid.*, cap. 9.
93. Voluntas consilio nascitur, et ipsum velle est ex voluntate: neque enim non impense aliquid vult, qui est omnium plenissimus, et ea, que vult, habet. Vult autem omnia bona, et cogitat et vult, hoc est autem Deus. *Ibid.*
- Vide etiam tit. *Potestas Dei*, sent. 52; *Querere Deum*, sent. 142; *Renuntiatio in genere*, sent. 21; *Trinitas*, sent. 30; *Voluntas propria*, sent. 4, 16.

VOLUNTAS PROPRIA.

- S. ANSELMUS. *Definitio.* Propria voluntas est, que Dei voluntatem sibi advocatam habere non potest. In *Dialogo de veritate*, cap. 13.
- S. BERNARDUS. Voluntas propria est, que non est communis cum Deo et hominibus, sed nostra tantum, quando quod volumus, non ad honorem Dei, non ad utilitatem fratrum: sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere Deo et prodesse fratribus, sed satisfacere propriis motibus animorum. *Serm. 3, Pascha.*
- S. BONAV. Voluntas illa propria dicitur, cui assentimur, et cui se liberum inclinatur arbitrium. *De septem Tom. IV.*

donis Spiritus sancti in specie, de dono fortitudinis, cap. 3.

Propria voluntas est illa, que omnino divino imperio non ligatur, vel superiori regule non adhaeret. *Super Regul. Frat. Min. Comparat.* Super corona soli Regi competit, sic propria voluntas soli Deo, non homini. *De similitudin.*, cap. 8.

Sicut propria voluntas Dei, fons est et origo totius boni: ita propria voluntas hominis, totus est exordium mali. *Ibid.*, cap. 8.

SENTENTIA PATRUM.

1. Stultus nisi moderatorem habet, precipitatur propriis voluntatibus. *Lib. 2, epist. 7, ad Simplician.*

2. Quicumque propria voluntate utitur, ad similitudinem Dei per rapinam utitur, et Deum propria dignitate et singulari excellentia privare, quantum in ipso est, convincitur. *De Incarn.*, cap. 4.

3. Propria voluntas, quia Dei voluntati non subjicitur, sed supra eam extollitur, hoc recte superbia dicitur. *De similitud.*, cap. 7.

4. Propria voluntas aut est in delectatione, aut in exaltatione, aut in curiositate. *Ibid.*, cap. 10.

5. Propria voluntas est velut quedam adultera regina, que se cuidam regi adultero conjunxit, ex quo tres filias habuit, scilicet, delectationem, extollentiam et curiositatem. *Prose.*

6. Hæc regina propria voluntas est omnium inobedientiam domina, que ideo vocatur adultera, quia separatur a Deo, qui esse deberet conjuncta, et diabolo conjungitur, a quo deberet esse disjuncta. *Ibid.*, cap. 37.

7. Omnia vitia propria voluntati deserviunt. *De similitudinibus*, cap. 36.

8. Demones conantur unicumque nostrum in genere propriam voluntatem. *Epist. 2, ad Fratres.*

9. Universi nos vult gurgite immersi sumus, et velut obrui munito consistimus, cum unusquisque nostrum propria distrahitur voluntate. *Ibid.*, epist. 5.

10. Mala voluntate quisque miser efficitur, sed minor potestate, qua desiderium male voluntatis impletur. *Lib. 13, de Trin.*, cap. 5.

11. Unicumque propria voluntas est causa sua damnationis, vel salvationis. In *Manuali*, cap. 25.

12. Tolle te, tolle inquam te a te, impedis te: si tu te edificas, ruinam edificas. *De verb. Apost.*, serm. 15.

13. Cesset voluntas et ecce infernus clauditur. *Serm. 34, ad Frat. in eremo.*

14. Grandi ruinæ patet voluntas propria, si Dei voluntati se extollendo præponat. *Hab. In*

Gusta ordin., super II *Genes.*: *Præceptum ei dicens*, etc. Et apud Aug., lib. 8, de *Gen. ad lit.*, cap. 15.

45. Nulla res alia mentem cupiditatis comitem facit, quam propria voluntas. Lib. 4, de *Lib. arb.*, cap. 11.

46. Nulla re fit mens serva libidinis, nisi propria voluntate. *Ibid.*, lib. 3, cap. 1.

47. Si neque sua, neque aliena natura quis peccare cogitur, restat ut propria voluntate peccetur. *Ibid.*, cap. 1.

48. Suspirabam ligatus non ferro alieno, sed ferrea mea voluntate. Lib. 8 *Conf.*, cap. 5.

49. Anima rationalis propria voluntate avertitur a bono incommutabili, eaque aversione vitatur. Epist. 120, cap. 41.

20. Voluntate propria quisque malus est. Lib. 2, de *Civili Dei*, cap. 4.

21. Ea esse dicitur voluntas propria, quæ est contra voluntatem Dei. *Contra Sermon. Arianor.*, cap. 7.

S. BERNARD. 22. Rogo et obsecro vos Fratres, fugite angulos propriae voluntatis. *Serm. 1, de Septem panibus.*

23. Nihil sic spiritum discretionis extinguit, quomodo voluntas propria, subvertens corda hominum, et rapina oculos claudens. *Serm. 2, Pascha.*

24. Emenda sunt tria mentis aromata; affectus compassionis, rectitudinis zelus, et spiritus discretionis, nummo propriae voluntatis. *Ibid.*

25. In corde duplex est lepra, propria voluntas et proprium consilium; lepra utraque nimis pessima, eoque perniciosior quo magis interior. *Ibid.*, *serm. 3.*

26. Cesset voluntas propria, et infernus non erit. *Ibid.*

26 bis. Voluntas propria quo furore Dominum majestatis impugnet, audiant et timeant servi propriae voluntatis. Primo seipsam subtrahit et subducit ejus dominatui; secundo omnis quæcumque Dei sunt, tollit et dirigit; deinde (horribile dictum) et ipsum (quantum in ipsa est) Deum perimit. *Ibid.*

27. Crudeles plane et omnino execranda bestia, fera pessima, rapacissima lupa, et leæna savissima, voluntas propria. *Ibid.*

28. Cavemus a propria voluntate, tanquam a vipera pessima et nequissima. *Serm. de Duplici baptismo.*

29. Totius humilitatis summa in eo videtur consistere, si voluntas nostra subjecta sit voluntati divine. *Serm. Quomodo voluntas nostra divine voluntati subjici debeat.*

30. Quis est ille tam infelix, qui id nolle au-

deat, quod certus est Deum velle: aut quod certior eum nolle, id velle præsumat? *Ibid.*

31. Via peccatorum, est propria voluntas. *Serm. 35, de parvis sermon.*

32. Propria voluntas nature docet non parere, rationi non acquiescere, non obtemperare seniorum consilio vel exemplo, non obedire prælato. *Serm. 19, super Cant.*

33. Grande malum propria voluntas; qua fit ut bona tua tibi bona non sint. *Ibid.*, *serm. 71.*

34. Nihil odit aut punit Deus præter propriam voluntatem. *Serm. 3, de Resur.*

34 bis. Unde sunt scandala, unde turbatio, nisi quod propriam sequimur voluntatem? *Serm. Quomodo voluntas divine voluntati subjici debeat.*

35. Qui sponte jugum suave, et onus leve charitatis abiicit, propriae voluntatis onus importabile sustinet invitus. *Tract. de diligendo Deo, verbo Sed.*

36. Isle non secundum Deum, sed secundum se vivit, qui, si poterit, est cum quibus vult, pergit quo vult, et quantum vult ridet et jocatur inter quos, et ubi et quando vult. Quidquid naribus suave est, quidquid tactui blandum, quidquid oculis delectabile, quidquid ceteris sensibus carnis suæ jucundum, exercet ac sequitur. *De ordine vite.*

37. Propria voluntas Deum impugnat, et adversus eum extollitur; paradisiim spoliat, et ditat infernum; sanguinem Christi evacuat, et ditioni diaboli subjugat mundum. *Serm. de verbis Sapientiae.*

38. Voluntas propria docet natura non parere, rationi non acquiescere, non obtemperare seniorum consilio vel exemplo, non obedire prælato. Lib. 5 *Florum*, cap. 10.

39. Quid prodest sub unius ordinatione viventibus, quod facultates suas abiciunt, si proprias voluntates non relinquunt? cum sit præsentibus voluntatibus renuntiare, quam rebus. In *Spectulo discipline*, part. 4, cap. 4.

40. Tota religionis perfectio in voluntatis propriae abdicacione consistit. *Ibid.*

41. Voluntas propria boni virtutem infirmat. *Ibid.*

42. Certe nil plus nocet, quam spreto aliorum consilio, ut propria voluntas præcipit, ambulare. Epist. ad Augustin. de miraculis D. Hieronymi.

43. Voluntas propria dicitur, quæ se est volentis, quod nec voluntati Dei, nec ordini est conformis. *De Profess. monast.*, art. 13.

44. Vere humilis atque obediens semper abominatur propriam voluntatem ut seductricem. *Ibid.*, art. 19.

S. DOROTH. 45. Cum perstamus in voluntate nostra, tunc fortior est diabolus, tunc magis nocet, tunc amplius operatur: tunc sub pretextu boni nobis magis insidiamur, nec novimus quomodo ipsi perreamus. *Doctrina 5.*

46. Quomodo Dei voluntatem vel cognoscere, vel querere possumus, cum nobis ipsis credimus, eum propriam voluntatem in cunctis sequimur? *Prose.*

47. Quo pacto sustinere quæpiam possit, vel ab aliquo persuaderi, qui propriam sequitur voluntatem? *Ibid.*

48. Interitus est, Justitia cum voluntate propria commixta, summum periculum, maximum pavor: tunc omnino periclitatur, imo perit infelix. *Prose.*

49. Quis enim valeat huic persuadere ut credat, qui per se videns quid præstat, quid magis utile sit, maxime tamen adducitur ut propria voluntati inhaereat? *Ibid.*

50. Uli proprii sensus et voluntatis est, nunquam ulli parere potest, nec adherere proximi utilitati. *Ibid.*, *doctr. 19.*

S. EPHRAEM. 51. Nihil gravius est quam a propria superari voluntate, et non ex divine voluntatis præscripto vite suas rationes dirigere. *De recta vitæ ratione*, cap. 38.

52. Noli propriae subservire voluntati, sed divine magis voluntati te submitte. *Prose.*

53. Quanto quis propriam voluntatem rescindit atque submittit, tanto amplius proficit.

54. Quanto autem quis in voluntate sua propria persistit obstinatur, tanto majorem sibi injuriam detrimentumque acquirit. *De vita spirit.*, cap. 12.

S. FRANCIS, ASSISIENSIS. 55. Ille magnum acquirit meritum, qui proprie valedicit opinioni, ut non suæ, sed alienæ sit obtemperans voluntati. In suis *Opusc.*, *serm. 5.*

FRANCISCUS TITELM. 56. Vere insipientia magna est, et aperta stoliditas, quæ semel propria voluntate et affectu planxisti, ea propria voluntate resumere. In *Annot. super Psalm. xxxvii.*

S. GREGOR. MAGNUS. 57. Quid est humane menti augustius, quam voluntates proprias frangere? Lib. 32 *Moral.*, cap. 47.

S. HIERON. 58. Quid unquam tam superbum, quid tam ingratum videri potest, quam adversus ejus vivere voluntatem, a quo ipsum vivere accepit? Epist. 34, ad *Colanitian.*

59. Cum dixeris quod vis, audies quod non vis. Epist. 22, ad *Rufin.*

60. Omnes homines vitis nostris favemus; et quod propria facimus, voluntate, ad naturæ reformationem necessitatem. Epist. 25, ad *Amadun.*

61. Pravi cordis est, propriam facere voluntatem. Lib. 4, super *Hierem.*, cap. 18, super illud: *Nunc ergo dic viro*, etc.

62. Religiosus, dum non tenetur obedientiæ vinculo in equalitate fraternæ societatis, quasi hos lascivens discurrit per desideria propriae voluntatis. Lib. 2, de *Civitate anim.*, cap. 14.

63. Quos perversos propria fecit voluntas, devotos reddit per correptionem aliena potestas. *Ibid.*, cap. 15.

64. Clauduntur oculi eorum, qui voluntatem propriam sequuntur. *Super Gen.*, cap. 3.

65. Hostis noster est propria voluntas, ad quam expugnandam mittit Dominus contumelias, ignominias, persecutiones. *Super Ecclesiasten*, cap. 9.

66. Voluntas propria atrocissimus inimicus est, per quem omnes alii inimici pugnant, et sine quo alii nihil valent. *Super Sapient.*, cap. 10.

67. Propria voluntati dimissus evadet præceptis: hæc enim est origo omnium malorum, sequi propriam voluntatem. *Super Ecclesiasten*, cap. 8.

68. Multis experimentis edocui tradunt, Monachum ne voluntatem quidem concupiscentiæ suæ refrænare posse, nisi prius mortificare suas dixerit voluntates. *De Cenob. Inst.*, lib. 4, de *Inst. renunt.*, cap. 8.

69. Difficile est in cenobio diutius permanere eum posse, qui prius voluntates suas non didicerit superare. *Ibid.*

70. Qui mente est humilis, voluntatem suam semper ut seductricem detestatur. *Grad. 25.*

71. Qui suam voluntatem facere disponit, irritat Dominum: et qui sua postposita, illius se subjicit voluntati, Altissimum placat. Lib. 7, de *Nugis Curial.*, cap. 23.

72. Monachus, qui non dimisit propriam voluntatem, non est quod dicitur, imo irritator Dei est. *Super Probog. Regul. S. Bened.*, cap. 2.

73. Primum instrumentum monachi, est abdicatio propriae voluntatis, sine quo nullus Monachus est. *Ibid.*

74. Relinque voluntatem propriam, si vis fieri monachus. *Ibid.*

75. Quisquis Deo offerre sacrificium acceptabile voluerit, nihil pretiosius propria voluntate habet. *Ibid.*

76. Damnabile in monacho est, si adhuc propriam non desinit perficere voluntatem. *Ibid.*

77. Acceptabile sacrificium est Deo, oblatio propriae voluntatis. *Ibid.*

78. Nihil pejus in monacho, quam semel relictam resumere voluntatem. *Ibid.*, cap. 2, text. 33.

HUGO A. S. VICTOR.

HUGO CARD.

JOAN. CASS.

S. JOAN. CL.

JOAN. SARR.

JOAN. TRITH.

S. BONAV.

S. CHERILLES
HIEROSOL.

DIONYSIUS
CARTHUS.

79. Nihil detestabilis in monacho reperitur propria voluntate: quippe alterius, non suo regendus est imperio, et subesse venit, non preesse. In cap. 3, *Regul. S. Bened.*, verbo *Nihil*.

80. Valde magnum est, nec quidquam Deo offerre homo pretiosius potest, quam si propriam voluntatem ob eius amorem derelinquit. *Ibid.*, in cap. 4, verbo *Quis*.

81. Grande malum propria voluntas, si non fuerit freno cohibita rationis. *Ibid.*, in cap. 5, verbo *Voluntas*.

82. Nihil in inferno plus ardebit propria voluntate. *Ibid.*, verbo *Acceptabilis*.

83. Nihil adeo corrumpit hominem, quam voluntas propria. *Ibid.*, in cap. 7, grad. 4, verbo *Corrupti*.

84. Offerat unusquisque pro Dei amore quod potest; ille procul dubio plus omnibus obtulit, qui voluntatem propriam mactavit. Lib. 4, homil. 20, ad *Monachos*.

85. Voluntas propria tanto gravius corrumpit, quanto magis sibi ipsi relinquatur. *De ligno vite*, tract. 6, de *Obedientia*, cap. 1.

86. Voluntas propria est peccatorum origo, criminum fomes, et omnium malorum incendium. *Prose.*

87. Nemo sine hac corrumpit, nullus cum ipsa stetit. *Ibid.*

88. Gravissimum a se onus rejecti, qui suam repulit voluntatem: pria enim voluntas, Deo semper inimicatur. *Prose.*

89. Dominari toto posse conatur, rationis iudicium extorquet, suo faciens arbitrio militare.

90. Non majoribus acquiescit, non reveretur, non obtemperat, nulli subesse potest.

91. Semper proeax est, effrenata in loquutione, incomposita in moribus, inordinata in affectionibus, ignara sui, et a proximi dilectione aliena. *De discipl. Monast. conversat.*, cap. 7.

92. Nihil sic humilitati adversari cognoscitur, sicut proprie voluntatis ambitiosa libido. *De Humilitate*, cap. 19.

93. Propria voluntate nil arbitrandum est esse deterius, nihilque homini perniciosius. *De Obedientia*, cap. 27.

94. Importabile est onus obedientia superbientis, et humilis voluntas propria. *De Compunct. et compl.*, cap. 2.

95. Maximum impedimentum est ad perfectionem ascendere cupientibus, proprio incumbe sensui, propriamque velle pericere voluntatem. *Prose.*

96. Quae persae privata affectione seducitur, inconsulta deliberatione fallitur, et a regio itinere obliquatur. *De Perfect. gradib.*, cap. 10.

97. Nihil gravius premit, quam voluntas propria: quae adversa ab incommutabili bono et conversa ad proprium arbitrium, et bonum privatum, aut exterius, aut interius peccat. *De ligno vite*, tract. 6, de *Obedientia*, cap. 3.

98. O quam multi Religiosi sunt martyres infertur, dum propria voluntate pleni, sibi ipsis per propriam questionem, propriumque iudicium duces sunt sine merito. In *Apolog. pro Thaulero*, cap. 6.

99. Cogita quanta sit insanis, modo ita prava desideria, voluntatemque propriam sequi, ut postea necesse sit indicibilibus tormentis cruciari. *Epist. ad Clement. Levantium*.

100. Nulli prelato aut subdito voluntatem propriam sequi licet. *Epist. 131, Ad quemdam Prior.*

101. Tolle propriam hominis voluntatem, jam non erit peccatum, non erit gehenna. *Ibid.*, serm. 2 *Quadrages.*

102. Per seclam voluntatem propriam peccamus, quae etiam adeo audax est et impudens, ut in suum armetur auctorem. *Ibid.*

103. Propria hominis voluntas primo offerenda est Deo, ut non sibi vivat homo, nec sibi quippiam velit, sed Domino. *Ibid.*, serm. 32, de *S. August.*

104. Nullum aliud onus est gravius homini, quam homo ipse: quis tyrannus crudelior, quae savior potestas homini, quam hominis ipsius propria voluntas? *Prose.*

105. Nunquam sub ea quiescere, nunquam sedere licet: et quo amplius te ad obediendum sibi noverit fatigari, eo magis urget, instigat, et onerat, pietatis immemor, misericordiam nesciens.

106. Hoc proprium propria voluntas habet, ut quo eubdienter obedienti fuerit sibi, eo amplius cum eubdientioribus vinculis internectat.

107. Sola diligitur, cum sola digna sit odio, principium iniquitatis, mortis infusio, destructio magna virtutum. *Serm. 9, de S. Benedicto*.

108. Primus ille parens usus, imo abusus propria voluntate, cum beale se voluit, perdidit semetipsum. *Prose.*

109. Duplus ergo ab illa felici hereditate, exitum sortitus est pro patria, mortem pro vita, pro gloria ignominiam.

110. Si vis ergo tu ad tuam hereditatem reverti, tuam abnega propriam voluntatem: abnegatio enim voluntatis, hereditatis est recuperatio. *Serm. 47, de Exalt. S. Crucis*.

111. Quid eis prodest, quod facultates suas abiciunt, qui voluntates proprias non relinquunt? cum sit longe prestantius voluntatibus propriis

LUDOVICUS
BLOSICUS.

PETR. BLES.

S. PETRUS
DAMIANUS.

S. FRASPER.

abrenunciare, quam rebus. Lib. 2, de *vita Conplati*, cap. 17.

S. THOMAS AQUINAS. 112. Nulla alia re fit mens hominis serva libidinis, nisi propria voluntate. 1, 2, quest. 80, art. 1.

113. Nihil est homini amabilis libertate proprie voluntatis. *De Perfect. vita spirit.*, cap. 10.

THOMAS A KEMPIS. 114. Sepe ponit in fine, quod male acquiritur, et extorquetur propria voluntate. *Serm. 2, ad Novit.*

115. Sicut nil ditius bona voluntate, nec quietius spontanea subiectione, sic nil deterius propria voluntate. *Ibid.*, serm. 7, divis. 1.

116. Fili relinque te, et invenies me: alioquin quomodo poteris esse meus et ego tuus, nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus? Lib. 3, de *Imit. Chr.*, cap. 37.

117. Propriam voluntatem maxime odit Deus; non est enim ipsi quidquam acceptum, quod voluntate propria fuerit vitium. *De tribus Tabernac.*, 3, sect. 11.

IN VITIS PATR. 118. Tandiu erit lis in homine, quandiu manserit in propria voluntate. *De exercit. spirit.*, cap. 12.

119. Non impugnant nos demones, quando voluntates nostras facimus: quia voluntates nostre demones facte sunt. Lib. 5, *Libell. 40*, de discret. num. 62.

120. Voluntas propria et consuetudo ejus deiecit hominem. In *sent. in fine positus*, sent. 76.

Vide etiam tit. *Cadere*, sent. 164; *Mortificatio*, sent. 88, 133; *Obedientia*, sent. 44, 145; *Relinqueret*, sent. 57; *Remunatio sui*, sent. 24; *Tentatio*, sent. 62; *Voluptas*, sent. 33.

VOLUPTAS.

COLLECTOR. *Etymologia*. Voluptas dicitur, quasi voluptans.

HEGO A S. VICTORE. *Definitio*. Voluptas est, cum quadam lubrica suavitate ad illicita foede mentis inclinatio. *De fruct. carnis et spirit.*, cap. 10.

CICERO. Voluptas est sublatio animi sine ratione, opinantis se magno bono frui, cum magno malo fruatur. Lib. 2, de *Finibus*.

SENECA. Voluptas est res humilis, membrorum turpium ac villium ministerio veniens, exitu feoda. Lib. 7, de *Beneficiis*, cap. 2.

S. JOANNES DAMASC. *Divisio*. Voluptatum aliae animi sunt, aliae corporis. *Prose.*

Voluptates animi, sunt eae omnes, quibus animus sequeuntur a corpore fruatur: quales sunt eae, quae ex disciplinis et contemplatione sentiuntur.

Voluptates corporis sunt eae, quarum corpus una cum anima particeps est, sicut quae ex cibis et

venereis rebus capi solent. Lib. 2, de *file Orthod.*, cap. 13.

Differentia. Voluptas spiritus et voluptas carnis inter se differunt: nam illa mundat, ista inquinat: illa Deo copulat, ista a Deo separat: illa semper sine fastidio, ista plena taedio. *De Penibus*, cap. 12.

Productio. Ex securitate nascitur voluptas. Super *Ecclesiasten*, cap. IX.

Genitrix malorum omnium, est voluptas malitia conjuncta. Gradu 26.

In ipsis voluptatibus, causae doloris oriuntur. *Epist. 91*.

Comparatio. Cani similis est voluptas: o homo, si eam propellas, fugit: si alas, remanet. Lib. 3 *Parall.*, cap. 28.

Sicut vita perpetua in virtute est, ita mors in voluptate. *De Divinis instit.*, lib. 6, de *Vero cultu*, cap. 21.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Voluptas periculis emittit, nec pro arbitrio possidetur: quam dulce, quod a periculo incipit, et in periculis desinit; prius dolori, quam voluptati. Lib. 1, de *Virgin.*

2. Voluptates saeculi, eae quaedam sunt: et quod pejus est, eae malorum, esse tentationum. *De bono mortis*, cap. 6.

3. Quomodo voluptas ad paradisum revocare nos potest, quae sola nos Paradiso exiit? Lib. 10, *epist. 82, ad Vercellensem Eccles.*

4. Modum nescit ponere voluptas. Lib. 6, *Hexam.*, cap. 8.

5. Movet voluptates caro, et ipsa voluptatibus commovetur. *De Noe et Arca*, cap. 15.

6. Nihil prodigie satis est voluptati: semper famem patitur sui, qui alimentis perpetuis nescit impleri. Lib. 7, super *Luc.*, cap. xv, in illud: *Facta est fames, etc.*

7. Otiositas et voluptas sunt arma hostis antiqui, ad miseras animas captivandas. Part. 2, tit. 5, cap. 14, § 1.

8. Voluptas carnalis propter vehementiam delectationis in tantum hominem absorbet, ut cum sensibus subiciat, ut quidquid aliud audit vel cogitat, sibi desipiat, nimium affectus delectatione carnali. Part. 4, tit. 4, cap. 6, § 4.

9. Voluptas carnalis cum nimis appetitur, appetentem sic glutinando ligat, ut raro aut nunquam ab ea dissolvatur, nisi divina gratia maxime per flagella carnaliter affecto succurrat. *Ibid.*

10. Pro certo, filii, dico vobis, quod omnis homo illicus in voluptatibus suis, et prostratus a cogitationibus propriis, et congaudet eis, complexus est a maligno, seminavitque in corde. *Epist. 2, ad Fratres*.

PETR. CELL.

S. BONAV.

S. IOAN. CLIM.

SENeca.

S. JOANNES DAMASC.

LACT. FIRM.

S. AMBROS.

S. ANTONIUS.

S. ANTONIUS ABBAS.

S. ANTONIUS
DE PADUA.

11. Cum ariserit tibi carnis voluptas, non in ea delecteris: ingreditur enim blande, sed in novissimo mordet ut coluber. *Serm. Dom. 2, post Epiph.*

S. AUGUST.

12. Transiit voluptas est. *Lib. 10 Conf., cap. 31.*

13. Appetere voluptates corporis, et vitare molestias, ferine vite omnis actio est. *Lib. 1, de Lib. arb., cap. 8.*

14. Nemo est qui non magis dolorem fugiat, quam appetat voluptatem. *In Octoginta tribus quest., quest. 36.*

15. Unusquisque peccando animam suam diabolo vendit, accepta tanquam pretio dulcedine temporalis voluptatis. *In Exposit. super Epist. ad Rom., proposit. 42.*

S. AUGUST.
&
S. AMBROS.

16. Ad exquirenda delectationum genera, astuti sunt qui appetentes sunt voluptatum. *Lib. 2, contra Julian., cap. 5, de Paradiso.*

S. AUGUST.

17. Nobis reluctantibus rediivias plerumque voluptates resurgunt. *Ibid., cap. 5.*

18. Voluptas transiit, peccatum manet: preterit quod delectabat, remansit quod pugnabat. *Tract. 11, super Evang. Joannis, de cap. 8.*

19. O quam parva concubitus hora, qua perditur vita eterna! *Prose.*

20. Quod ergo emolumentum offert corpori, quodve tribuit lucrum, quod tam cito ducit animam ad tartarum? *De conflictu vitiorum et virtut., cap. 24.*

21. Infelix commercium, pro tam brevi gaudio, celesti privari regno! *De Contemptu mundi, cap. 7.*

22. Non vos impediatur voluptas carnis a voluptate cordis. *De verbis Dom., serm. 34.*

23. Impudicus querit latere, timet apprehendi: sic enim amat voluptatem, ut plus timeat dolorem. *De verb. Apost., serm. 47.*

24. Omnis voluptas non nisi transitoria est. *Homil. 37, Ex quinquaginta homil.*

25. Qui gaudent in mortiferis voluptatibus, esse sine dolorum timore non possunt. *Lib. 11, de Gen. ad litt., cap. 5.*

26. Voluptate carnali major in corporis voluptatibus nulla est; ita ut momento ipso temporis, quoad ejus pervenit extremum, pene omnis acies et quasi vigilia cogitationis obruiatur. *Lib. 14, de Civit. Dei, cap. 16.*

27. Solius carnalis voluptatis causa libidini consentire peccatum est. *Lib. 1, ad Bonifac., cap. 16.*

28. Aqua in puteo, voluptas seculi est in profunditate tenebrosa. *Tract. 15, super Joan.*

29. Gaudet quisque voluptate, et capit de corpore voluptatem. *Ibid., tract. 32.*

30. Voluptas hamus est diaboli ad exitium trahens, mater peccati, stimulus mortis, nutrit aeterni vermis: quae ad breve quoddam tempus peccantem saginat, post autem felle amariorum digeritur. *Conc. 13, de Baptism.*

31. Servire voluptatibus nihil aliud est, quam Deum facere suum ventrem. *Quest. 49, quest. diffuse explicat.*

32. Voluptas, gehennae via est. *Orat. 27.*

33. Expertis vitiorum illecebris, difficilium quam incognitis caremus: minorisque laboris est incognitam carnis cavere voluptatem, quam rejicere cognitam. *Lib. 3, super Estram, cap. 20.*

34. Infelix homo, qui voluptatem corporis colit! *Serm. 3, Adent.*

35. Funiculus triplex difficile rupitur, curiositas, voluptatis, et vanitatis. *Serm. 1 Annunt. B. M.*

36. Insidiatur voluptas sanitati, et tam subtili malignitate persequitur, ut vix eam quis val possit cavere, vel noverit. *Prose.*

37. Quod si voluptati servitur, non sanitati, hoc jam de natura non est, sed sub natura, quae morti manus dat, cum magistratam constituit voluptatem. *Serm. de Triplici genere bonorum.*

38. Sanguisugae duae sunt filiae, id est propriae voluntatis, quae quasi radix est: duae filiae sunt, vanitas et voluptas, clamantes: Ater, Affer. Haec nunquam satiantur, nunquam dicunt, Sufficit. *Serm. de Verbis libri Sapientiae.*

39. Quae voluptas, ubi totum sibi vindicat amaritudinem? *Epist. 310.*

40. Crebro dum quis necessitati debita reddere studet, voluptatis vitio deservit: sub velamine necessitatis cadit in laqueum voluptatis. *De inter. demo, cap. 30.*

41. Deus meus pendet in patibulo, et ego voluptati operam dabo? *In Formula honesta vite.*

42. Quid vilis, o nobilis creatura, imago Dei, Creatoris similitudo, quid vilis, quam carnem tuam illecebris carnalibus deturpare, et pro brevi voluptate torrentem perdere voluptatis? *Serm. de Septem Grad. Confess.*

43. Voluptatum appetentia, plena est anxietas: satiatis vero, poenitentia. *Prose.*

44. Quantos illic morbos, quam intolerabiles dolores, quasi quemdam fructum nequitiæ fructum solent referre corporibus! *Lib. 3, de Consolat. philos., prosa 7.*

45. Tristes esse voluptatum exitus, quisquis reminisci libidinum suarum volet, intelligit. *Ibid.*

46. Habet omnis hoc voluptas, Stimulus agit frutes: Apiumque par volantum,

S. BASILIUS
MAGNUS.

Ubi grata melle fudit,
Fugit, et nimis tenaci
Ferit icca corda morsa.

Ibid., lib. 3, met. 7.

S. BONAV.

47. Praeterit voluptas quae delectat, manet quod pungit: manet vindex in conscientia, manet recordatio, quae torquet. *Super Joan., cap. viii, in illud: Omnis qui facit peccatum, etc.*

48. Torrens cito crescit, cito transit: sic voluptas peccati. *Serm. 4, in Sabbat. sancto.*

49. O quam infelix mercator! o quam gloriosum quod amittitur, scilicet anima! quam grate quod mercatur! quam vile quod appetitur! quam infelix commercium, feda voluptate ardorem mercari sempiternum! *Serm. 9, in Rogat.*

50. Hamus diaboli est restus aeternae mortis, quem abscondit sub esca momentanea voluptatis. *Serm. 2, fer. 4 Pent.*

S. CESARIUS
ARLAV.

51. Voluptuosi ita sunt intenti voluptati, ut desideria sua explant: sicut pecora in camporum pasuis demorantur, ut ventri serviant. *Super Psalm. viii.*

51 bis. Fecit quispiam peccatum, ut aliquam caperet voluptatem: remanet quod damnat, praeterit quod delectat. *Prose.*

52. Serpens ille revocavit morsum, reliquit venenum: consummata iniquitas permanet, voluptas fugitiva pertransit. *Homil. 4.*

S. CYPRIAN.

53. Lata et spatiosa itinera vitae lethalis, illecebrae et mortiferae voluptates sunt. *De discipuli et habitu virg.*

54. Voluptatem vicisse, voluptas est maxima. *De Bono pudicit., cap. 5.*

55. Malum omne facilius vincitur, quam voluptas: quia illud quidquid est, horridum, hoc blandum est. *Ibid.*

56. Per omne nefas voluptates emuntur. *De jejuni. et tent. Christi., cap. 6.*

57. Mimus voluptatibus stimulat, qui non est ubi frequentia est voluptatum. *De singularit. cleric., cap. 8.*

S. CYRILLUS
ALEX.

58. Ad voluptatem effusus esse, eique tantummodo servientes, nihil est aliud quam belluarum imitari naturam. *Homil. 5, de Festis Paschal.*

59. In caeco volitari, terrena voluptatis est. *Ibid., homil. 10.*

S. EPHEM.

60. Qui timorem sibi vindicat, carnis voluptatem non admittit. *De timore Dei.*

S. EUSEBIUS
EUSSENTS.

61. Voluptas transacta non satiat, sed suo usu magis exercetur ejus cupiditas, quam finitur: ac solum sectatorem suum nunquam consumenda consumit. *Homil. 3, Epiphaniae.*

62. Remanet quod damnat, praeterit quod delectat: consummata iniquitas permanet, voluptas fugitiva pertransit. *Homil. 3, de Pascha.*

63. Voluptas brevis, poena perpetua. In suis s. FRANCISC.
Opusc., colloq. 33. ASENSIS.

64. Elibi animam voluptans exundans. *Serm. 20, super Cant., apud. D. Bernard.* GILBERT.
ANGULS.

65. Voluptas insatiabilis est, et habita famem, non satietatem parit. *Super Oseam, cap. 4.* GLOSS. ORD.

66. Odit malum, qui non solum voluptate non vincitur, sed odit opera voluptatis. *Super illud Amos. v: Odi re malum.*

67. Voluptates suis importunis cogitationibus guttur mentis, ne hominum desiderium ad cor possit intrare, quasi aditum vitalis strangulant flatus. *Super Luc., cap. 8.*

68. Minoris laboris est incognitam cavere carnis voluptatum, quam rejicere cognitam. *Super II Esdra. v.*

69. Cum majores ipsi voluptati deseruiunt, minoribus lasciviae frenna laxantur. *Lib. 2 Moral., cap. 10.* S. GREGOR.
MAGNUS.

70. Qui nunc male se in voluptatibus dilatat, eum post in supplicio poena coangustat. *Ibid., lib. 14, cap. 4.*

71. Cum voluptatis perfectio queritur, concussum enervit animus, hinc inde et sollicitus et excaecatus occasionem nequissimam expletionis rimatur. *Ibid., lib. 4, cap. 23, num. 33.*

72. Voluptas lubrica tentat in prosperis: haec ipsa sunt prospera aculeo tentationis opponenda: ut eo quisque erubescat prava committere, quo a Deo meminit gratuito bona percepisse. *Ibid., lib. 30, cap. 9, num. 18.*

73. Voluptas ipsa quae ex prosperitate nascitur, ejusdem prosperitatis est consideratione forianda: quatenus hostis unde oritur, inde moriatur. *Ibid., num. 18.*

74. Voluptas quae consistit in rebus corporeis, est hominum deceptio. *Homil. 2, super Ecclesiasten.* S. GREGOR.
NYSS.

75. Corda Sanctorum voluptates nullae emolliunt. *Super Apocalyp., cap. 12.* HAYMO.

76. Omnis caro concupiscit quidem ea quae carnis sunt, et quibusdam illecebris ad mortiferas animam voluptates trahit: sed nostrum est voluptatis ardorem majore Christi amore restringere. *Epist. 9, ad Sabinam.*

77. Quidquid facit seminarium voluptatum, venenum pula. *Epist. 40, ad Parmen.* S. HIERON.

78. Quid mihi et voluptati quae brevi perit? nolo illi subjaecare. *Epist. 22, ad Eustoch.*

79. Contra naturam est, copis voluptatum sine voluptate perfrui. *Lib. 2, advers. Jovian.*

80. Sperna voluptates, nocet empta dolore voluptas. *Ibid.*

81. Origenes voluptates in tantum fugit, ut zelo Dei (sed tamen non secundum scientiam)

ferro truncaret genitalia. *Epist. 19, ad Pammach. et Ocean.*

82. Semp̄ voluptas famen sui habet, et transacta non satiat. *Epist. 24, ad Damas. Pap.*

83. Quidpiid illud quod inflammare corpus potest, quod fomentum suggerit voluptatis, castitatis amore fugiendum est. *Epist. ad Demetriad.*

84. Elsi vita nostra tendatur per mille annos, et ad extremum illum totius diem ætatis, quotidiana deliciarum voluptate veniamus, quale hoc quæso diu est, et quod sine delectur? *Prosec.*

85. Quid illius voluptatis fructus est, qui statim ut cessaverit, videbitur tibi non fuisse? *Ibid.*

86. Ille iudicandus est miser, qui voluptatibus per illecebras voluptatur. *Epist. 6, ad Amicum.*

87. Quid aliud est voluptas, et quanto magis capitur, tanto plus utentibus se famem creat. *Lib. 4, super Ocean. cap. 1v, super illud: Et non saturabuntur.*

88. Voluptas pervertit sensum, animumque debilitat. *Ibid.*

89. Carnis voluptas, que appetenti dulcis visa est, statim ab experto soepe reprobat. *Homil. 8, super Ecclesiasten, in illud: Affluam delicias.*

HUGO A S. VICTORE.

90. Qui carni secundum voluptatem indulget, de iumento facit Daum suum. *In Annot. super Epist. ad Rom. in illud: Video aliam legem.*

91. Voluptas virtutes dissipat, corpus emollit, naturalia bona dissolvit, otium quaerit. *Lib. 4, de Propriet. rer., cap. 19.*

HUGOCARD.

92. Voluptas est gladius carnis, quem fugere debemus. *Super lib. Judic., cap. viii.*

93. Voluptas brevis est, quia nec per momentum satiat. *Super Proverb., cap. 6.*

94. Voluptas carnis prærens non satiat, futura cruciat, præterita non delectat. *Prosec.*

95. Vile quid ergo est, et tamen pro ea datur anima sanguine Christi comparata. *Ibid.*

96. Voluptas parum durat, sed cruciatu eternus est. *Super Ecclesiasten, cap. 11.*

97. Carnis voluptas modica ægritudine, vel molestia tollitur et tabescit. *Super Sapient., cap. 5.*

98. Qui se voluptati dedit, perdit et substantiam, et fidem et mores. *Super Ecclesiastic., cap. 25.*

S. INNOC. III.

99. Voluptates gulosus degustat, et luxuriosus exercet. *Lib. 2, de Contemptu mundi, cap. 26.*

S. IOANNES CHRYSOST.

100. Voluptas quidem brevis est, ac temporaria: dolor autem perpetuus, et sine carens. *Homil. 1, super Gen.*

101. Brevis et absurda est voluptas, continuum menti dolorem inserit, conscientie quoque fiduciam auferit, confusione captum perfundens. *Homil. 20, super Gen.*

102. Temporalis voluptas perpetuum parere so-

let dolorem, et sine carentia tormenta. *Ibid., homil. 22.*

103. Quænam sæcularium voluptatum utilitas? hodie sunt, cras elabuntur: hodie flos pulcherrimus, cras aridus pulvis: hodie ignis ardens, cinis exsinctus. *Homil. 43, super Joannem.*

104. Quasi torrens omnia subvertit voluptas. *Homil. 27, super Acta Apost.*

105. Peccatum cum admittitur, quamdam parit voluptatem; cum autem consummatum est, tunc subingreditur tristitia, et ne minimum voluptatis manet. *Homil. 16, super I Cor.*

106. Qui in vera voluptate vivit, in virtute fruitur, is sine dubio dives est, et vero liber. *Ibid., homil. 22.*

107. Quid aliud est voluptas, quam curarum, formidinis, ignominie vacatio, et omnibus invictum esse? *Ibid.*

108. Vitium non tantum voluptatis habet, quantum virtus, imo omni caret voluptate: et antequam fruatur, insaniam esse, non voluptas, postquam vero eam consecutus quis est; quam primum ipsa exstinguitur. *Ibid.*

109. Voluptas vera et christiana in principio omni caret perturbatione, et ad finem usque floret ac viget, vel potius nullus est huius voluptatis terminus. *Ibid.*

110. Veri Philosophi, etiam in vinculis, in carcere, in catena, voluptate vera fruuntur. *Ibid., homil. 38.*

111. Sic accidit, ut in voluptate, præstantissima pars voluptuosi serviat, imperet autem abjectissima. *Ibid., homil. 39.*

112. Voluntas prava voluptatis male studium parit. *Ibid.*

113. Non menti solum, sed etiam ipsi corpori inimica et infensa est voluptas: ex forti debile reddit, et solido emervatum, morbidum et sano, tenuè ex compacto, ex flore et formoso deformem, olidum ex fragrantis, ex mundo impurum, ex absoluto doloribus indigno referentem, ex utili inutile, ex recenti vetus, ex robusto flaccidum, ex celeri tardum, ex sano languens, ex recto claudum. *Ibid.*

114. Nec corpus, nec cibi diaboli sunt, sed voluptas sola: per quam mille mala malignis illo patrat Satan. *Ibid.*

115. Non morbidam solum, sed et deformem, eam qua pulchra erat, voluptas facit. *Ibid.*

116. Per voluptatem, formam, que se decet, mulier amittit, et ornamentum omne perdit: nam flaccida caro fil, turgentes et velut sanguine suffecti oculi, æquo plus crassum, carnosumque corpus. *Ibid.*

117. Non est voluptas quod putatur, sed amaritudo et fallacia et hypocrisis et fabula. *Serm. 13, super Epist. ad Ephes.*

118. Cani similis est voluptas: si pallas, fugit: si nutrias, permanet. *Homil. 22, ad Popul. Antioch.*

119. Corpus voluptatibus fovens, animam suam occidit. *Ibid.*

120. Delicia et voluptates huius sæculi, meretrici turpissima atque obscenissima est, cuius facies fæda, horrida, aspera, amara, crudelis et deceptrix est. *Homil. Quod nemo laudatur.*

121. Voluptuosa vita quid potest esse miserius? *Serm. Contra gulam.*

122. Ubi voluptas, ibi morbi et calumnie et insidie. *Homil. 7, de Penit.*

123. Quæ potest esse voluptas, ubi metus, ubi discrimen, ubi periculum, ubi conscientie tribulatio, ubi accusationes, ubi iudicis ira, ubi gladius et carnifex, ubi harathrum est? *Homil. 8, de Verbis Isaie.*

S. IOANNES DAMASC.

124. Omnis voluptas, que nec ex Deo, nec in Deo suscipitur, voluptatis excrementum est. *Lib. 4, de Fide orthodox., cap. 24.*

125. Malorum metropolis, est voluptas. *Lib. 3 Parall., cap. 28.*

JOAN. GENS.

126. Vis voluptuose vivere? non voluptatibus est adiciendum, sed detrahendum; voluptuosum fieri non in exterioribus situm est. *In dialog. de Castit. ecclesiasticor., act. 4.*

127. Mallem membratim lanatus mori, quam illecebre voluptati consentire. *Lib. de Consol. theolog., prosa. 3.*

JOAN. TRITE.

128. Minus voluptatibus accenditur, qui non est ubi voluptatum copia habetur. *Epist. 9, ad Nicol. presbyt.*

S. ISIDORUS HISPALENS.

129. Cedit labori voluptas, animum autem vacantem cito præoccupat. *Lib. 3, de Summo bono, cap. 19, sent. 5.*

130. Sæpe occasio peccandi voluptatem facit; sæpe quos voluptas non potuit, assiduitas superavit. *Lib. 2, de Synonym., cap. 4.*

S. ISIDORUS PELESOTA.

131. Satius ac præstabilius est, a laboribus ad requiem, quam a voluptate ad cruciatum proficisci. *Lib. 2, epist. 174, ad Theodos. presbyt.*

LACT. FIRM.

132. Degustatis male iucundis voluptatibus, vix divelli ab his possunt, qui facilius recta sequentur, si de eorum suavitatibus non attigissent. *Lib. 6, de Divin., cap. 24.*

133. Cum virtus habeat amaritudinem, et sit dulcis illecebra voluptatis, vincuntur plurimi, et abstrahuntur ad suavitatem. *De Ira Dei, cap. 19.*

134. Voluptas que spectat ad visum, multiformis est: nam que percipitur ex rerum præfiorum pulchritudine, avaritiam concitat: que autem capitur de specie mulierum, in alteram rapit voluptatem. *In epitome, cap. Cohibenda.*

135. Voluptas omnis communis animalibus, virtus solius est hominis: illa vitiosa, hæc honesta: illa secundum naturam, hæc adversa nature, nisi anima immortalis esset. *Ibid., cap. Dicam.*

136. Voluptatum illecebris, animi sublimis deprimitur ad terram. *Ibid., in fine Epitome.*

137. Voluptate sub specie honorum delinuit et falsi feruntur in præcepis, et mala pro bonis amplectuntur. *Lib. 4, de Divin. inst., cap. 4.*

138. Voluptas carnalis communis est cum beluis, et honesti vim non habet, et satietatem affert, et nimia nocet, et processu minuit ætatis. *Ibid., lib. 3, cap. 11.*

139. Voluptas vera est, qua comes et socia virtutis est: hæc est non caduca et brevis, sicut illæ quas appetunt, qui corpori ut pecudes serviunt: sed perpetua, et sine ulla intermissione delectans. *Ibid., lib. 6, cap. 21.*

140. Mortis fabricatrix est voluptas. *Ibid., cap. 22.*

141. Cavenda sunt voluptatum oblectamenta tanquam laquei et plagæ. *Ibid., in fine.*

142. Voluptas tam mortalis est, quam corpus, cui exhibet ministerium. *De ira Dei, cap. 23.*

143. Appetentia nimia voluptatis et periculum parit et insaniam generat, et (quod est maxime cavendum) mortem incurrit æternam. *In Epitome, cap. Cohibenda.*

144. Oculorum voluptas percipitur ex rerum pulchritudine, aurium de vocibus canoris et suasionibus, narium de odore jucundo, saporis de cibis dulcioribus. *Ibid.*

145. In saporis et odoris voluptate hoc periculum est, quod trahere ad luxuriam consueverit. *Ibid.*

146. Licet sæpe in medio carnalium Deus profugiat vitam electorum, tamen satis rarum est, ut quisquam inter voluptates sæculi positus, a vitis maneat illecebra. *De ligno vite, tract. 2, de Continent., cap. 4.*

147. Toties anima Christum negat, quoties carnis substernitur voluptati. *De Triumphali Christi agone, cap. 9.*

148. Quis hostis in quemquam ita contumeliosus fuit, sicuti in quosdam voluptates sue? *De ligno vite, tract. 2, de Sobriet., cap. 2.*

149. Serviant plurimi voluptatibus, non fruntur: et mala sua, quod malorum est ultimum, amant. *Ibid.*

150. Brevis et caduca sunt terrenarum gaudia voluptatum, que ad æternitatem vocatos, a somitis vite conantur avertere. *Serm. 2, de Annivers. die assumpt. ejus ad Pontific.*

151. Fragilitas humanæ conditionis, facile in

S. LAURENT. JUSTIN.

S. LEO I.

- delicta prolabitur: et quia nullum sine delectatione peccatorum est, cito acquiescitur deceptorie voluptati. *Serm. 6, Epiphani.*
152. Major est virtutum, quam vitiorum voluptas. *Serm. 8, de Jejun. septimi mensis.*
- S. MAXIMUS MART. 153. Mortis quidem mater est voluptas: voluptatis autem mors est labor, tum spontaneus, tum præter voluntatem susceptus. *Centur. 2, de Virt. et vitio, cap. 55.*
- S. NILDES. 154. Quid ad voluptatis obscenas colliquescent, cogitent illi voluptatis brevitate et poenæ magnitudinem. *Paraves. 166.*
155. Beatus qui voluptates calcat, metuent enim demones cum eo certamen suscipere. *Ibid., paraves. 227.*
156. Voluptatis finis est dolor. *Ibid., in Lib. ascetico.*
157. Homo voluptuarius super ventrem ingreditur, serpens ad voluptates perfruas. *Ibid.*
- S. PAULINUS 158. Voluptates vere sirene sunt, illecebra cupiditatum, et blandimenta vitiorum. *Prose.*
159. Habent enim in specie lenocinium, in gustu venenum: quarum usus in crimine, pretium in morte numeratur. *Epist. ad Jovium.*
- PETRUS BLESENS. 160. In voluptatibus carnis cito præterit quod delectat, et permanet sine fine quod cruciat. *Epist. 45, ad episc. Carnotens.*
161. Nil est foedius voluptata, nihil est inquietius, nihil a naturali tranquillitate remotius. *Prose.*
162. Hæc nimirum lues sordidissima contaminat carnem, et mentem effomat: si quid vero in homine honestum et virile est, totum obruit et enervat. *Ibid., de Charit., cap. 7.*
- PETR. CELL. 163. Ubi major et amplior voluptas corporum, ibi verum est exilium animarum. *Lib. 4, Epist. 40.*
- S. PETRUS DAMIANUS. 164. Quidquid carni voluptuosum videtur et blandum, ut revera diaboli viscarium perhorresce. *Opusc. 49, cap. 2.*
- PHILO JUD. 165. Omnibus malis obnoxius est homo voluptati deditus. *Lib. de Mundi opific.*
166. Ratio voluptatibus inescuta, ex regina fit subdita, et serva ex domina, et exul ex cive, et mortalis quem immortalis antea fuerat. *Ibid.*
167. Voluptas tanquam lasciva meretricula amatorem appetit, quem postquam inescari, facile mentem subjugat. *Ibid.*
168. Voluptatis amicus supra ventrem graditur, perfectus autem ventrem totum eluit. *Lib. 2, Legis allegor.*
169. Voluptas inimico est sensui: quamvis sint, qui putant amicissimam. *Ibid.*
170. Peccarem in Deum amatorem virtutis si voluptatis amator fierem. *Ibid.*
171. Plurimos sui studiosos propugnatoresque voluptas habet. *Lib. de Mundi opific.*
172. Voluptas prius appellat pertentatque sensus, per quos, id quod principale est, mentem illicit. *Ibid.*
173. Voluptatis serpentine proprium est, fraudare ac decipere. *Lib. 2, Legis allegor.*
174. Corruptit mentem voluptas usus. *De Agricultura.*
175. Voluptates ferocientes peræpe canum more adlandite, repente mutatae morsum infigunt insanabilem. *De Gigant.*
176. Periculosum est animæ dimitti in voluptatibus suis. *De Promissionib., part. 2, cap. 22.*
177. Virtutis amico vitiosa est et amara, voluptas. *Lib. 2, de vita Contemplat., cap. 5.*
178. Qui gaudent in mortiferis voluptatibus, sine doloris timore esse non possunt. *Apud D. Augustin., sent. 289.*
179. Novi hominem me esse, non Deum, ut ad omnem voluptatem rigidus sit atque immobilis: neque item bellum, ut corporis voluptatibus indulgeam. In suo *Dione.*
180. Quæ major voluptas, quam fastidium ipsius voluntatis? *De Spectacul., cap. 29.*
181. Voluptatum penuria, parens est tristitiæ: voluptati vero nulla non perturbatio conjuncta est. *Hecatontade 1, sent. 35.*
182. Liber conditus es, et in libertatem accersitus: pigeat igitur impuris voluptatibus serviro. *Ibid., hecatontade, 2, sent. 16.*
183. Impossibile est misericordiam a Deo assequi eum, qui seipsum negligit, et voluptatibus servit. *Ibid., sent. 64.*
184. Voluptatis amor multa laboris assiduitate in exilium mittitur. *Ibid., hecatontade, 3, sent. 40.*
185. Omnis impetus voluptatis, quodam languore torpescit, quando mens nostra fuerit virtutis hospitium. *Epist. Paschal. 3.*
186. Docet nos Dominus sobrios ac frugales esse, nos autem miseri per delicias defluimus in voluptates. *Lib. 40, cap. 144.*
- SENTENTIE FAGANORUM.
187. Auctor omnium miras excitat voluptates hominibus, qui ingenue philosophantur. *Lib. 1, de Partib. animæ, cap. 5.*
188. Nisi cum injuria nemo voluptatem assequi potest. *Sect. 29, Problem., quest. 7.*
189. Vulgus quidem et importunissimi voluptatem, et deditam voluptatibus vitam, amant: quod municipii simile penitus esse videtur, penam vitam deliquendo. *Lib. 1, Ethic. ad Nicomach., cap. 5.*
190. Difficilius est voluptati repugnare, quam

- ira: at circa difficilior semper et ars fit, et virtus. *Ibid., lib. 2, cap. 3.*
191. In universis cavendum maxime a voluptate: hoc modo removens a nobis voluptatem, minus peccabimus. *Ibid., cap. 9.*
192. Multitudo decipitur ob voluptatem: ipsa namque bonum quidem nec est, bonum tamen esse apparet. *Ibid., lib. 3, cap. 4.*
193. Voluptas non bonum omnino esse putatur. *Ibid., lib. 7, cap. 2.*
194. Vir temperans fugit ipsas voluptates. *Ibid.*
195. Voluptates impedimento prudentiæ sunt, atque quo magis hisce quispiam gaudet, eo magis impeditur. *Ibid.*
196. Nemo dum est in voluptate, mente quidquam prospicere potest. *Ibid.*
197. Turpes atque infames voluptates afferunt detrimentum. *Ibid.*
198. Juventus ad voluptatem propensior est. *Ibid., cap. 44.*
199. Deus una semper simplicique gaudet voluptate. *Ibid.*
200. Sine operatione voluptas non fit, et omnem operationem perficit ipsa voluptas. *Ibid., lib. 4, cap. 4.*
201. In voluptatibus viventes efficiuntur facile contentendi, ac multas præbent occasiones opprimendi sui. *Lib. 5, Polit., cap. 40.*
202. Nonnulli ferunt voluptatem in numerum bonorum non venire. *Lib. 2, Magnor. moral., cap. 7.*
203. Voluptatibus illicitis delectari, easque vehementius amare, belluarum est. *Lib. 3, Moral., cap. 10.*
204. Qui in expetendis voluptatibus modum deserant, minusque quam oportet, iis delectentur, raro existunt. *Ibid., cap. 11.*
205. Morbi mali causa est quandoque voluptas. *Lib. 4, Distichor., metr. 51.*
206. Omnibus in rebus, voluptatibus maxime, finitimum fastidium est. *Lib. 3, de Oratore, num. 100.*
207. Voluptas maxime inimica est virtuti, bonique naturam fallaciter imitando adulterat. *90, Oratoriar. partit.*
208. Voluptates repudiande sunt, et molestiæ non recessande. *Lib. 4, de Finibus, num. 83.*
209. Corporis voluptas, si præterita etiam delectat, non intelligit, sed fluit et avolat, sæpiusque relinquit causas ponendi. *Ibid., lib. 2, num. 106.*
210. Majores sunt voluptates animi, quam corporis. *Ibid., num. 107.*
211. Voluptatem bestias concedamus: aliud aliquid homini, scilicet summum bonum repudiandum est. *Ibid., num. 109.*
212. Virtutes jacere omnes necesse est, voluptate dominante. *Ibid., num. 117.*
213. Quid est non miserius solum, sed etiam foedius et deformius, quam voluptatis ægritudine afflicti debilitatisque jacens? *Lib. 4, Tusc. quest., num. 35.*
214. Imitatrix boni est sepe voluptas, malorum autem mater omnium. *Lib. 1, de Legibus, num. 47.*
215. Non est consentaneum, qui invictam se a labore præstiterit, vincii a voluptate. *Lib. 1, de Offic., num. 68.*
216. Nulla capitalior pestis, quam corporis voluptas, hominibus a natura est data. *De Senect., num. 39.*
217. Nihil est tam detestabile, tamque pestiferum, quam voluptas. *Ibid., num. 41.*
218. Esca malorum voluptas est, qua homines capiuntur, ut hamo pisces. *Ibid., num. 44.*
219. Voluptate animi nulla certe potest esse major. *Ibid., num. 50.*
220. Nullum scelus, nullum malum, nullum facinus est, ad quod suscipiendum non libido voluptatis impellit. *Prose.*
221. Stupra et adulteriæ, et omne tale flagitium nullis aliis illecebris incitari solent, nisi voluptatibus. *De Senect.*
222. Cum homini Deus nihil mente præstabilius dederit, huic divino muneri ac dono nihil est tam inimicum quam voluptas. *Prose.*
223. Neque enim libidine dominante temperantiae locus esse, neque omnino in voluptatis regno virtus consistere potest. *Ibid.*
224. Impedit consilium voluptas rationi inimica, ac mentis perstringit oculos, nec habet ullum cum virtute commercium. *Ibid.*
225. Sicut turpes sunt, qui efferunt se, cum fruuntur veneris voluptatibus: sic flagitiosi, qui eas inflammato animo concupiscunt. *Lib. 4, Tusc. quest.*
226. Si voluptatis alicujus imaginem animo conceperis, moderare tibi, ne ab ea movearis. In suo *Enchirid., cap. 55.*
227. Sed et rom examina, et tibi ipse delibandi præbe spatium: deinde utriusque temporis memento: cum ejus quo voluptate perfrueris, tum ejus quo percepta jam voluptate dolabis. *Ibid.*
228. Voluptas cito perit. In *Sentent., sent. 1.*
229. Voluptati victum succumbere, maxima est inscitia. In *Dialogo Protagora.*
230. Voluptas efferens non minus quam dolor mentem e suo statu dimovet. *Lib. 3, de Republ.*
231. Voluptates animos emolliunt atque enervant. *Lib. 1, de Legibus.*
232. Voluptas continuo dolorem consequitur. *Tom. 1, syzygia 1, in Dialogo Phædonis.*

S. PROSPER.

S. SYNEIUS
EPISCOPUS.

TERTULL.

THALASSIUS
MONACH.

IO. POST.

CICERO.

S. THEOPH.

ALEX.

IN VETIS
PATR.

ARISTOTEL.

EPICUREUS.
COBINTH.
PLATO.

PLINIIUS II.

233. Qui voluptatibus dediti, quasi in diem vivunt, vivendi causa quotidie faciunt. Lib. 5, epist. 5, ad *Maxim.*

234. Fructus voluptatibus crescit carenti dolor. Lib. 8, epist. 5, ad *Geminium.*

SENECA.

235. Cuique vera voluptas erit, voluptatum contemptio. *De vita beata*, cap. 4.

236. Quo die infra voluptatem fueris, et infra dolorem eris. *Ibid.*

237. Voluptas quiddam est humile, servile, imbecillum, caducum: cuius statio ac domicilium, formicae et popinae sunt. *Ibid.*, cap. 7.

238. Voluptas tunc, cum maxime delectat, extinguitur nec multum habet loci: itaque cito implet et tædio est, et post primum impetum marcescit. *Ibid.*

239. Voluptas venit transire celerrime: eo enim pervenit, ubi desinat; et dum incipit, spectat ad finem. *Ibid.*

240. Tam bonis quam malis voluptas inest, nec minus turpes dedecus suum, quam honestos egregia delectant. *Ibid.*, cap. 8.

241. Voluptas vera non est merces, nec causa virtutis, sed accessio: nec quia delectat, placet: sed quia placet, delectat. *Ibid.*, cap. 9.

242. Quid mihi voluptatem nominas? hominis bonum quero, non ventris, qui pecudibus ac belluis laxior est. *Ibid.*

243. Tu voluptatem complecteris, ego compecco: tu voluptate frueris, ego utor: tu illam summum bonum putas, ego nec bonum: tu omnia voluptatis causa facis, ego nihil. *Ibid.*, cap. 10.

244. Qui voluptatem sequitur, videtur eueris, fractus, degenerans a viro, perveriturus in turpia. *Ibid.*, cap. 13.

245. Voluptates quo magis implentur, eo magis inexpleribiles sunt. *Ibid.*

246. Qui sectatur voluptatem, omnia postponit, et primam libertatem negligit, ac pro ventre dependit: nec voluptates sibi emit, sed se voluptatibus vendit. *Ibid.*, cap. 14.

247. Nec patria quidem bonus tutor, aut vindex est, nec amicorum propugnator, si ad voluptates vergit. *Ibid.*, cap. 15.

248. Cito nos omnis voluptas relinquit, quæ fluit et transit, et pæne antequam veniat, auferitur. *De Consolat. ad Polybium*, cap. 29.

249. Voluptas fragilis est, et brevis: fastidit objecta, quo avidius hausta est, citius in contrarium recidens: cuius stibinde necesse est, aut peniteat, aut pudeat. Lib. 7, de *Benef.*, cap. 2.

250. Voluptas est res humilis, membrorum turpium ac vilium ministerio veniens, exitu foeda. *Ibid.*

251. Omnium rerum voluptas apud imperitios,

ipso quo fugare debet, periculo crescit. *Ibid.*, cap. 9.

252. Si vis esse in perpetua voluptate, non voluptatibus adjiciendum, sed detrahendum. Epist. 21.

253. Hæc quibus delectatur vulgus, tenuem habent ac perfusorium voluptatem: et quodeunque investitium gaudium est, fundamento caret. Epist. 23.

254. Credo vanas esse voluptates, breves, penitendas. *Ibid.*

255. In præcipiti est voluptas, ad dolorem vergit, nisi modum teneat: modum autem tenere in eo difficile est, quod bonum esse credideris. *Ibid.*

256. Dimitte istas voluptates turbidas, magno luendas supplicio: non ventura tantum, sed et præterita nocent. *Ibid.*

257. Improbarum voluptatum, etiam post ipsas penitentia est: non sunt solide, non sunt fideles: etiam si non noceant, fugiant. Epist. 27.

258. Quis hostis in quemquam tam contumeliosus fuit, quam in quosdam voluptates suas sunt? Epist. 39.

259. Voluptatibus se immergunt, quibus in consuetudinem adductis, carere non possunt: et ob hoc miserissimi sunt, quod eo perveniunt, ut illis, quæ supervacua fuerant, facta sint necessaria. Serviunt itaque voluptatibus suis, non fruuntur: et mala sua (quod malorum ultimum est) amant. Epist. 39.

260. Indurandus est animus, et a blandimentis voluptatum procul abstrahendus. Epist. 51.

261. Non est emolliendus animus; si voluptati cessero, cedendum est dolori, cedendum labori, cedendum est paupertati. *Ibid.*

262. Voluptates præcipue exturba, et invisissimas habeo: quia latronum more, in hoc nos amplectuntur, ut strangulent. Epist. 51.

263. In ipsis voluptatibus causæ doloris oriuntur. Epist. 91.

264. Voluptas, bonum pecoris est, non hominis. Epist. 92.

265. Voluptas ultro dissolvit, et omne robur emollit. *Ibid.*

266. Indulgere voluptati, initium omnium malorum est. Epist. 110.

267. Voluptatem natura necessariis rebus admiscuit, non ut illam peteremus, sed ut ea sine quibus non possumus vivere, gratiora nobis illius fierent accessione. Epist. 116.

268. Si voluptas suo veniat jure, luxuria est. *Ibid.*

269. Voluptas humilis res, et pusilla est, et in nullo habenda pretio. Epist. 123.

S. PHIL.

270. Voluptuosum Deus non exandit. Sent. 64.

Vide etiam tit. *Adolescentia*, sent. 44; *Caro*, sent. 71; *Compositio*, sent. 13; *Crimen*, sent. 53; *Diabolus*, sent. 123; *Fornicatio*, sent. 24; *Fraus*, sent. 14; *Laqueus*, sent. 16; *Libido*, sent. 49, 55, 69; *Locus*, sent. 20; *Meretricium*, sent. 35; *Mors*, sent. 165; *Mundus*, sent. 167; *Necessitas*, sent. 10; *Nimietas*, sent. 37; *Nutrimetum*, sent. 32, 33, 34, 35, 37; *Occupatio*, sent. 39; *Obedientia*, sent. 129; *Obvitiatio*, sent. 8; *Perversitas*, sent. 15; *Religiosus*, sent. 118; *Relinquere*, sent. 41; *Rex*, sent. 90; *Resurrectio a peccato*, sent. 65, 152; *Sollicitudo*, sent. 49; *Spectaculum*, sent. 29; *Suavitas*, sent. 34, 39; *Temperantia*, sent. 33, 34; *Vanitas*, sent. 56; *Vinum*, sent. 70.

VOTUM.

S. ANTONIN.

Definitio. Votum est promissio melioris boni, animi deliberatione firmata. Part. 2, tit. 11, de *Voto*, cap. 2.

S. BONAV.

Votum est conceptio melioris propositi, animi deliberatione firmata. In *Speculo anime*, cap. 3.

S. GREGOR.

Votum est promissio alicujus rei, quæ pietatis nomine deditur, et sacris destinatur. Orat. 2, de *Orat. Dominica*.

S. HIERON.

Votum est attestatio quædam promissionis spontaneæ, quæ ad solum Deum, et ad ea quæ Dei sunt magis proprie referunt. Serm. 53.

S. AUGUST.

Vovere est testificatione promissionis spontaneæ Deo se obligatum ac debitorem statuere. *Ibid.*

S. CYPRIAN.

Votum est liberalis et gratuita obligatio in laudem Creatoris, et in recognitionem suæ providentiæ facta. Part. 4, in *Descript. terminor.*, cap. *Justitia*.

S. PHILIP.

Votum intelligitur proprie devotio, quando quis non sua tantum, sed etiam seipsum eorum dominum, Deo donum dedicat. Lib. de *Somniis*.

S. THOMAS

Votum est voluntaria promissio Deo facta de meliori bono. 2, 2, quæst. 88, art. 2.

S. AUGUST.

Votum (si propria ejus spectetur natura) nihil aliud est, nisi sponsionis quoddam genus, quo quispiam ætatis aut saltem rationis mature, deliberatione et proposito antegressis, aliquod excellens bonum, quod in sua libera potestate situm est, Deo sponte promittit. 2, 2, quæst. 88.

S. GREGOR.

Divisio. Votorum aliud occultum est, et coram Deo tantum: aliud manifestum, etiam coram homine. *Prosec.*

S. AUGUST.

Occultum votum fractum, peccatum est: manifestum fractum, peccatum et scandalum est. Serm. 53.

S. GREGOR.

Triplex est votum: baptismi, quod esse debet in omnibus; ordinis, scilicet in clericis; religionis, scilicet in religiosis. Super *Psalm.* LV.

SENTENTIE PATRUM.

S. ANSELM.

1. Nullatenus reprehendendus est qui quod bonum est, votum, sed qui non reddit quod votum. *Prosec.*

2. Certum quippe est, quia qui bonum vovit, ipso voto Deo placet: qui ergo aliquid boni vovit, non peccat, quia fecit unde Deo placeat: sed festinet reddere quod vovit, ut plus placeat. Epist. 1, ad *Helinandum*. Super illud *Psalm.* LXXV: *Vovete et reddite*, etc.

3. Certus esse debes cum teipsum Deo totum vovisti et reddidisti, quod solvisti omnia minora vota quarumlibet actionum, quæ prius sine iuramento, et fidei obligatione promissisti. Epist. 11, ad *Richardum monachum*.

4. Quanto votum est solemnius, tanto est majoris meriti. Part. 2, tit. 11, de *Voto*, cap. 2, § 8.

5. Qui declinat a bono proposito, et post votum tendit ad vomitum, hic ore blasphemie, et lingua malleo contudit Christum. *Serm. in die Parasceves*.

6. Scire debemus et nequaquam ignorare, quod quæcunque promittimus Deo, non ea deinde nostra esse, sed Dei: et si inde quid defraudamus, ea non nos sumere jam tanquam nostra, sed ut Dei, sacrilegio compilare. *De Passione et cruce Domini*.

7. Quia jam vovisti, jam te obstrinxisti, aliud tibi facere non licet. *Prosec.*

8. Priusquam esses voti reus, liberum fuit, quo esses inferior: quamvis non sit gratulanda libertas, quæ fit ut non debeatur, quod cum lucro redditur.

9. Nunc vero quia tenetur apud Deum sponsio tua, non te ad magnam justitiam invito, sed a magna iniquitate deterreo: non enim talis eris, si non feceris quod vovisti, qualis mansisses si nihil tale vovisses: minor enim tunc esses, non peior, modo autem tantum (quod absit) miserior, si fidem Deo freris, quanto bealior, si persolveris.

10. Non te vovisse peccat, imo gaude jam tibi sic non licere, quod cum tuo detrimento licuisset: aggredere itaque intrepidus, et dicta imple factis, ipse adjuvabit, qui vota tua expetit: felix est necessitas, quæ in meliorem compellit. Epist. 45, ad *Armentarium*.

11. Cum quisque non reddit quod non imperio compulsus, sed consilio communiter vovit, tanto magis fraudati tui angust iniquitatem, quanto minus habuit vovendi necessitatem. *De Bono viduit.*, cap. 14.

12. Si nondum Deo vovisses, exhortaremur profecto ut voveres: quia vero jam vovisti, exhortamur ut perseveres. *Ibid.*, cap. 19.